BIULETYN
ARCHIWUM
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Nr 20

WARSZAWA 1977

BIULETYN
ARCHIWUM POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Nr 20

Na prawach rękopisu

Warszawa 1977

Przygotowuje zespół pracowników Archiwum PAN

Redaktor: Zygmunt Kolankowski
Sekretarz Redakcji: Stanisław Chankowski

Adres Redakcji: Archiwum PAN, Warszawa, Nowy Świat 72

Warszawska Drukarnia Naukowa — Warszawa, Śniadeckich 8.
Zam. 119/o/78. Nakład 350 egz.

W ZWIĄZKU Z 25 LECIEM POLSKIEJ AKADEMII NAUK OBCHODZONYM W 1977 ROKU PUBLIKUJE SIĘ W FORMIE WKŁADKI REPRODUKCJĘ 2 DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH POCZĄTKÓW AKADEMII: POWOŁANIE PIERWSZEGO SKŁADU CZŁONKÓW PAN ORAZ PIERWSZEGO SKŁADU PREZYDIUM PAN W DNIU 9 KWIETNIA 1952 R.

/SEKRETARIAT PREZESA, J.9/

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 9 kwietnia 1952 r.

Zarządzenie.

Na podstawie art. 14 ustawy z dnia 30 października 1951 r. o Polskiej Akademii Nauk /Dz.U.R.P. Nr 57, poz.391/ powołuję niżej wymieniony pierwszy skład członków Polskiej Akademii Nauk:

Członkowie rzeczywiści i członkowie korespondenci:

Wydział I - Nauk Społecznych /filozofia, historia, filologia, literatura, sztuka, ekonomia, prawo/.

Członkowie rzeczywiści

1. Ob. Ajdukiewicz Kazimierz
2. " Chałasiński Józef
3. " Dąbrowski Jan
4. " Fiedler Franciszek
5. " Gąsiorowska Natalia
6. " Kleiner Juliusz
7. " Kuryłowicz Jerzy
8. " Kotarbiński Tadeusz
9. " Lange Oskar
10. " Lehr-Spławiński Tadeusz
11. " Michałowski Kazimierz
12. " Modzelewski Zygmunt
13. " Nitsch Kazimierz
14. " Wojciechowski Zygmunt

Członkowie korespondenci

1. Ob. Arnold Stanisław
2. " Doroszewski Witold
3. " Jabłoński Henryk

4. Ob. Krzyżanowski Julian
5. " Lorentz Stanisław
6. " Łowmiański Henryk
7. " Majewski Kazimierz
8. " Manteuffel Tadeusz
9. " Rozmaryn Stefan
10. " Schaff Adam
11. " Śliwiński Stanisław
12. " Starzyński Juliusz
13. " Suchodolski Bogdan
14. " Wasilkowski Jan
15. " Wyka Kazimierz
16. " Zajączkowski Ananiasz
17. " Żółkiewski Stefan

Wydział II - Nauk Biologicznych /biologia, nauki rolnicze i leśne, lekarskie, weterynaryjne/.

Członkowie rzeczywiści

1. Ob. Dembowski Jan
2. " Hirszfeld Ludwik
3. " Kulczyński Stanisław
4. " Marchlewski Teodor
5. " Paszkiewicz Ludwik
6. " Szafer Władysław

Członkowie korespondenci

1. Ob. Barbacki Stefan
2. " Heller Józef
3. " Jaczewski Tadeusz
4. " Kaznowski Lucjan
5. " Lekczyńska Jadwiga
6. " Listowski Anatol
7. " Mikulaszek Edmund
8. " Niedolski Jan
9. " Mydlarski Jan
10. " Opalski Adam
11. " Pawłowski Bogumił
12. " Petrusewicz Kazimierz
13. " Pieniążek Szczepan

14. Ob. Pijanowski Eugeniusz
15. " Skarżyński Bolesław
16. " Skowron Stanisław
17. " Stefański Witold
18. " Supniewski Janusz
19. " Świętochowski Bolesław
20. " Tempka Tadeusz
21. " Wolski Tadeusz
22. " Zawadowski Witold
23. " Ziemiecka Jadwiga
24. " Zweibaum Juliusz

Wydział III - Nauk Matematyczno-Fizycznych, Chemicznych i Geologo-Geograficznych /matematyka, astronomia, fizyka, chemia i nauki o ziemi/.

Członkowie rzeczywiści

1. Ob. Infeld Leopold
2. " Kozłowski Roman
3. " Kuratowski Kazimierz
4. " Mazur Stanisław
5. " Pieńkowski Stefan
6. " Rubinowicz Wojciech
7. " Sierpiński Wacław
8. " Steinhaus Hugo
9. " Świętosławski Wojciech

Członkowie korespondenci

1. Ob. Achmatowicz Osman
2. " Bolewski Andrzej
3. " Borsuk Karol
4. " Goetel Walery
5. " Kamiński Bohdan
6. " Książkiewicz Marian
7. " Leszczycki Stanisław
8. " Niewodniczański Henryk
9. " Różycki Stefan Zbigniew
10. " Samsonowicz Jan
11. " Sołtan Andrzej

12. Ob. Śmiałowski Michał
13. " Suszko Jerzy
14. " Trzebiatowski Włodzimierz
15. " Urbański Tadeusz
16. " Ważewski Tadeusz

Wydział IV - Nauk Technicznych

Członkowie rzeczywiści

1. Ob. Budryk Witold
2. " Groszkowski Janusz
3. " Krupkowski Aleksander
4. " Stefanowski Bohdan
5. " Wierzbicki Witold

Członkowie korespondenci

1. Ob. Biernawski Witold
2. " Cebertowicz Romuald
3. " Czetwertyński Edward
4. " Hempel Stanisław
5. " Jakubowski Janusz Lech
6. " Kanafojski Czesław
7. " Moszyński Wacław
8. " Nowacki Witold
9. " Pniewski Bohdan
10. " Skowroński Jerzy
11. " Szelągowski Franciszek
12. " Szewalski Robert
13. " Szymanowski Witold
14. " Szulkin Paweł
15. " Zachwatowicz Jan
16. " Żenczykowski Wacław

CZŁONKOWIE TYTULARNI:

1. Ob. Antoniewicz Włodzimierz
2. " Baley Stefan
3. " Banachiewicz Tadeusz
4. " Bassalik Kazimierz
5. " Białobrzeski Czesław
6. " Broszko Michał
7. " Bujak Franciszek
8. " Bystroń Jan
9. " Chybiński Adolf
10. " Czekanowski Jan
11. " Czubalski Franciszek
12. " Ks.Detloff Szczęsny
13. " Dobrowolski Antoni Bolesław
14. " Dziewulski Władysław
15. " Fryze Stanisław
16. " Gutt Romuald
17. " Hryniewiecki Bolesław
18. " Kostrzewski Józef
19. " Koszczyc-Witkiewicz Jan
20. " Lampe Wiktor
21. " Landau Anastazy
22. " Lipiński Edward
23. " Malinowski Edmund
24. " Michałowicz Mieczysław
25. " Miłobędzki Tadeusz
26. " Minkiewicz Witold
27. " Moczarski Zygmunt
28. " Moszyński Kazimierz
29. " Orłowski Witold
30. " Pigoń Stanisław
31. " Prawochoński Roman
32. " Romer Eugeniusz
33. " Semerau-Siemianowski Mściwoj
34. " Sinko Tadeusz

35. Ob. Szymanowski Zygmunt
36. " Taubenschlag Rafał
37. " Thugutt Stanisław
38. " Tokarski Julian
39. " Tymieniecki Kazimierz
40. " Wędkiewicz Stanisław
41. " Żórawski Kazimierz.

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ

PREZES RADY MINISTRÓW

Warszawa dnia 9 kwietnia 1952 r.

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Z a r z ą d z e n i e.

Na podstawie art. 27 ust.3 ustawy z dnia 30 października 1951 r. o Polskiej Akademii Nauk /Dz.U.R.P. Nr 57, poz.391/ powołuję na okres trzyletni niżej wymieniony pierwszy skład Prezydium Polskiej Akademii Nauk:

Prezes	Ob.Dembowski Jan
Wiceprezes	" Nitsch Kazimierz
"	" Sierpiński Wacław
"	" Wierzbicki Witold
Członek	" Dąbrowski Jan
"	" Fiedler Franciszek
"	" Gąsiorowska Natalia
"	" Hirszfeld Ludwik
"	" Infeld Leopold
"	" Jakubowski Janusz Lech
"	" Kulczyński Stanisław
"	" Kuratowski Kazimierz
"	" Manteuffel Tadeusz
"	" Marchlewski Teodor
"	" Michałowski Kazimierz
"	" Modzelewski Zygmunt
"	" Pieńkowski Stefan
"	" Szafer Władysław
Sekretarz Naukowy	" Mazur Stanisław
Zastępca Sekretarza Naukowego	" Chałasiński Józef
"	" Leszczycki Stanisław
"	" Szulkin Paweł

Sekretarz Wydziału I	Ob. Żółkiewski Stefan
Sekretarz Wydziału II	" Petrusewicz Kazimierz
Sekretarz Wydziału III	" Smiałowski Michał
Sekretarz Wydziału IV	" Nowacki Witold.

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ

PREZES RADY MINISTRÓW

REZOLUCJA I SESJI GRUPY ROBOCZEJ DO SPRAW WYDANIA BIBLIOGRAFII ARCHIWÓW AKADEMII NAUK KRAJÓW SOCJALISTYCZNYCH

LENINGRAD 8.III - 1.IV.1977 R.

W dniach 28.III - 1.IV.1977 r. odbyła się w Leningradzie I sesja grupy roboczej do spraw wydania "Bibliografii archiwów akademii nauk krajów socjalistycznych", działającej na podstawie uchwały IV Konferencji archiwów akademii nauk krajów socjalistycznych /Praga - Bratysława 1975 r./. W sesji wzięli udział przedstawiciele archiwów akademii nauk: Ludowej Republiki Bułgarii, Węgierskiej Republiki Ludowej, Niemieckiej Republiki Demokratycznej, Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej oraz Słowackiej Akademii Nauk.

Podczas sesji rozpatrzono stan prac nad 3 tomem "Bibliografii archiwów akademii nauk krajów socjalistycznych", omówiono zmiany w metodach jego przygotowania oraz podjęto decyzje dotyczące metody wydania 4. tomu "Bibliografii".

Uczestnicy sesji zwrócili uwagę na udoskonalenie zestawień bibliograficznych przeznaczonych dla "Bibliografii", zwłaszcza przekazanych przez archiwa, które włączyły się w skład grupy roboczej redaktorów - bibliografów. Rozpatrzono możliwości ujednolicenia opisów bibliograficznych. Przyjęto

zasadę zwiększenia wzajemnej pomocy i współpracy uczestników w celu zapewnienia kompletności zestawień bibliograficznych. Uznano za celowe włączenie do pracy kwalifikowanych bibliografów. Podkreślono wagę ścisłego przestrzegania terminów przesyłania danych bibliograficznych do Archiwum koordynującego całość pracy.

Przyjęto do wiadomości, że tom 3 ukaże się w 1980 r., zaś tom 4. w roku 1981.

W wyniku dyskusji postanowiono:

1. Przyjąć zasadę, że Archiwum Akademii Nauk ZSRR będzie koordynatorem prac w zakresie redagowania 3. tomu "Bibliografii".
2. Zaaprobować zmiany i uzupełnienia do "Prospektu metodycznego" 3. tomu "Bibliografii". Uwzględnić w tekście tych zmian następujące postanowienia metodyczne:

2.1. Co do zasad doboru literatury.

2.1.1. Nie uwzględniać artykułów z prasy codziennej.

2.1.2. Nie włączać /do rozdziału 01/ bibliografii wykorzystanych w całości w tomie, z wyjątkiem tych, które zawierają osobny rozdział dotyczący danego archiwum.

2.1.3. Uwzględniać wyłącznie recenzje, nie uwzględniać natomiast referatów, adnotacji i drobnych wzmianek o wydawnictwach.

2.1.4. Nie zamieszczać opisów analitycznych przewodników po archiwach, lecz traktować je jako całość.

2.2. Co do opisu bibliograficznego.

2.2.1. Przyznać Archiwum koordynującemu prawo redagowania adnotacji do tytułów.

2.3. Co do układu i aparatu pomocniczego wydawnictwa.

2.1.3. Nie numerować recenzji, które wchodzą w skład opisu bibliograficznego pozycji recenzowanej.

2.3.2. Poczynając od 3. tomu, zamieszczać indeks synchronizujący /według dat wydania/ pozycje literatury, uwzględnione w 3. tomie "Bibliografii" oraz w tomach poprzednich.

2.3.3. W wykazie wykorzystanych źródeł wyodrębnić wydawnictwa /w tym również zbiory artykułów/ opisane analitycznie.

2.3.4. W podtytułach rozdziałów dotyczących poszczególnych archiwów podać podwójne miejsca wydania, np. Leningrad - Sofia, Leningrad - Budapeszt itp.

Archiwum koordynujące prześle do wszystkich uczestników uzupełniony tekst zmiany do "Prospektu metodycznego" dla 3. tomu "Bibliografii" do 1.V.1977 r.

3. Archiwum koordynujące przygotuje prospekt metodyczny do 4. tomu "Bibliografii" na podstawie poprawionego prospektu metodycznego do 3. tomu. Przy jego opracowaniu należy pamiętać, że poczynając od 4. tomu opisy bibliograficzne zamieszczone w "Bibliografii" przygotowywane będą na podstawie norm IFLA. W prospekcie metodycznym należy też przewidzieć ujednolicenie zasad sporządzania adnotacji /np. zgodnie z GOST/. Prospekt należy rozesłać uczestnikom do 1.VII.1977 r.

4. Dla pełniejszego ukazania literatury przynależnej tematycznie do "Bibliografii" należy rozszerzyć spis źródeł podlegających obowiązkowemu przeglądowi w zakresie periodycznych wydawnictw międzynarodowych oraz wydawnictw niektórych krajów nie uczestniczących w przygotowaniu "Bibliografii".

5. W celu usprawnienia pracy i uniknięcia jej dublowania podczas przeglądania źródeł należy skoordynować pracę bibliografów w następujący sposób:

5.1. Podzielić przeglądanie wydawnictw wymienionych w pkt 4. według następującego spisu:

Archiwum Naukowe Bułgarskiej Akademii Nauk - "Archivsky Vestnik" /Zagrzeb/

Centralne Archiwum AN. NRD - "Der Archivar", "Archivalische Zeitschrift", "La Gazette des Archives"

Archiwum PAN - "Archiwum"

Archiwum Akademii Nauk ZSRR - "Revue d'Histoire des Sciences et de leur Applications"

Centralne Archiwum Czechosłowackiej Akademii Nauk - "American Archivist"

Centralne Archiwum Słowackiej Akademii Nauk - "Archivist" /Belgrad/.

5.2. Przy przeglądaniu źródeł należy brać pod uwagę pozycje wchodzące zarówno do rozdziału danego Archiwum, jak i do rozdziałów innych krajów /włącznie z rozdziałem ogólnym/.

6. Termin nadsyłania materiałów do 4. tomu do Archiwum koordynującego - 1.V.1979 /wysyłka nie później niż 15.IV. 1979/.

7. Uznać za celowe odbycie kolejnego spotkania grupy roboczej w okresie prac redakcyjnych nad materiałem 4. tomu "Bibliografii". Termin i miejsce spotkania będą uzgodnione z uczestnikami.

8. Zwiększyć propagandę i rozpowszechnienie tomów "Bibliografii", wykorzystując w tym celu tematyczny plan wydawnictw, recenzje opublikowanych tomów, informacje o pracach nad "Bibliografią".

Archiwum koordynujące zwróci się do Centrali "Meżdunarodnaja Kniga" z wnioskiem o zorganizowanie sprzedaży "Bibliografii" w krajach uczestniczących w tym przedsięwzięciu.

Wyjaśnić uczestnikom grupy roboczej możliwość wydania "Bibliografii" na zasadach współpracy w celu zapewnienia jej rozpowszechniania za granicą.

9. Tekst niniejszej rezolucji rozesłać uczestnikom grupy roboczej w ciągu miesiąca.

Przyjęto na posiedzeniu 30.III.1977 r.

Za Archiwum Naukowe Bułgarskiej Akademii Nauk	- L.Kostadinowa
Za Archiwum Węgierskiej Akademii Nauk	- L.Seleszy A.Körmendy
Za Centralne Archiwum Niemieckiej Republiki Demokratycznej	- W.Knobloch
Za Archiwum Polskiej Akademii Nauk	- Z.Kolankowski S.Chankowski
Za Archiwum Akademii Nauk ZSRR	- B.W.Lewszyn J.A.Winogradow
Za Centralne Archiwum Czechosłowackiej Akademii Nauk	- J.Schwippel
Za Centralne Archiwum Słowackiej Akademii Nauk	- J.Klačka

INWENTARZE ARCHIWALNE

W 20 numerze "Biuletynu Archiwum PAN" publikuje się 3 inwentarze spuścizn archiwalnych uczonych - biologów: Jana Dembowskiego, Mariana Gieysztora i Teodora Marchlewskiego. Wybór tych właśnie materiałów wiąże się z obchodzonym w roku bieżącym 25-leciem Polskiej Akademii Nauk.

Jan Dembowski /1889-1963/ pozostawił spuściznę, która obrazuje nie tylko jego twórczość naukową w dziedzinie zoologii, ale także szeroką działalność w zakresie organizacji nauki, jako przewodniczącego I Kongresu Nauki Polskiej, przewodniczącego Komisji Organizacyjnej PAN, pierwszego prezesa Polskiej Akademii Nauk, a także działacza społecznego i politycznego - jako marszałka Sejmu i wiceprzewodniczącego Rady Państwa. Spuścizna J.Dembowskiego obejmuje 101 jednostek oraz 2 aneksy.

Następna spuścizna, Mariana Gieysztora /1901-1961/ - profesora Uniwersytetu Warszawskiego i Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie - zawiera materiały z zakresu hydrobiologii i liczy 105 jednostek i 2 załączniki. Opatrzona jest 2 aneksami.

Trzecia spuścizna - Teodora Marchlewskiego /1898-1962/, uczonego w dziedzinie hodowli zwierząt, zawiera, podobnie jak spuścizna J.Dembowskiego, materiały twórczości naukowej

oraz działalności organizacyjnej i politycznej jako członka Prezydium Polskiej Akademii Nauk i posła na Sejm. Obejmuje 58 jednostek, do których dołączono 11 aneksów.

WAZNIEJSZE SKRÓTY WYSTĘPUJĄCE W INWENTARZACH

APAN	- Archiwum Polskiej Akademii Nauk	l.	- luźne
		masz.	- maszynopis
art.	- artykuł	mb.	- metr bieżący
b.d.	- bez daty	nr	- numer
egz.	- egzemplarz	odb.	- odbitka
im.	- imienia	ok.	- około
j.	- jednostka	pt.	- pod tytułem
j.ang.	- jęz.angielski	PAN	- Polska Akademia Nauk
j.franc.	- język francuski	r.	- rok
j.niem.	- język niemiecki	rkp.	- rękopis
j.pol.	- język polski	SGGW	- Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
j.ros.	- język rosyjski		
j.w.	- jak wyżej	sz.	- szyte
k.	- karta, kart	TNW	- Towarzystwo Naukowe Warszawskie
l./w korespondencji/	- list, listy	UW	- Uniwersytet Warszawski

Opracowanie zbiorowe
pod kierunkiem
Marii Wrzoskowej
Warszawa

MATERIAŁY JANA DEMBOWSKIEGO

Jan Bohdan Dembowski urodził się 26.XII.1889 r. w Petersburgu. Po ukończeniu studiów zoologicznych na Uniwersytecie Petersburskim rozpoczął w nim pracę w 1912 r. jako asystent. Następnie przebywał w Wiedniu, w pracowni prof. H. Przibrama. Od roku 1918 pracował w Instytucie Biologii Doświadczalnej im. Marcelego Nenckiego w Warszawie. Doktorat uzyskał w 1920 r., habilitował się zaś w 1922 r. W latach 1924-1925 jako stypendysta Fundacji Rockefellera prowadził badania w morskich stacjach biologicznych we Francji, USA i Włoszech. Specjalizował się w dwóch kierunkach: fizjologii pierwotniaków oraz psychologii /etologii/ zwierząt. W 1927 r. został kierownikiem Zakładu Morfologii Doświadczalnej Instytutu im. M.Nenckiego zaś w roku 1933 dyrektorem tegoż Instytutu. Jednocześnie wykładał w Wolnej Wszechnicy Polskiej. W 1934 r. uzyskał nominację na profesora Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie.

J.Dembowski był też społecznikiem i organizatorem życia naukowego w kraju. W okresie 1929-1939 redagował czasopismo "Wszechświat", działał też w Polskim Towarzystwie Przyrodników im. Kopernika. Z inicjatywy Dembowskiego powstało Wileńskie Towarzystwo Biologiczne, którego był przewodniczącym /1936-1939/. W latach 1940-1941 prowadził wykłady na Uniwersytecie w Wilnie, gdzie też przetrwał okupację hitlerowską. W latach 1944-1947 pracował w Ambasadzie RP w Moskwie, a jednocześnie, jako wolontariusz, w Instytucie Biologii Eksperymentalnej Akademii Nauk Medycznych ZSRR. Po powrocie do kraju w 1947 r. objął kierownictwo Instytutu im. M.Nenckiego mieszczącego się ówcześnie w Łodzi. W latach 1947-1952 prowadził też wykłady na Uniwersytecie Łódzkim. W 1955 r. wraz z Instytutem im. M.Nenckiego przeniósł się do Warszawy. Lata 1947-1957 to okres szczególnego nasilenia pracy J.Dembowskiego na polu organizacji nauki i działalności społecznej. Brał czynny udział w Kongresie intelektualistów we Wrocławiu oraz w I i II Kongresie Obrońców Pokoju. Był pierwszym przewodniczącym /1948-1952/ Polskiego Komitetu Obrońców Pokoju. Uczestniczył też w pracach Komitetu Międzynarodowych Leninowskich Nagród za Utrwalanie Pokoju Między Narodami. W latach 1950-1952 był również przewodniczącym Komitetu Nagród Państwowych, członkiem Rady Głównej do Spraw Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Pełnomocnikiem Ministra Oświaty dla Spraw I Kongresu Nauki Polskiej.

Na wniosek I Kongresu powołano Polską Akademię Nauk. Jan Dembowski został przewodniczącym Komisji Organizacyjnej PAN oraz jej pierwszym prezesem /1952-1957/. W tym okresie

pełnił też wysokie funkcje państwowe - był Marszałkiem Sejmu i Wiceprzewodniczącym Rady Państwa.

Bibliografia prac Dembowskiego liczy ponad 120 pozycji, w tym 28 prac eksperymentalnych i 9 książek. J.Dembowski był członkiem rzeczywistym Polskiej Akademii Nauk, członkiem honorowym Akademii Nauk ZSRR, członkiem zagranicznym Węgierskiej Akademii Nauk, należał do Narodowej Akademii Nauk w Nowym Jorku. Był dwukrotnie laureatem Naukowej Nagrody Państwowej I stopnia /1949, 1955/; posiadał Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski oraz Order Budowniczego Polski Ludowej.

Jan Dembowski zmarł w Warszawie 22.IX.1963 r. Pochowany został w Alei Zasłużonych na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach.

Spuściznę naukową J.Dembowskiego otrzymało Archiwum PAN w darze od siostry jego, Julii Millerowej, w styczniu 1965 r. Rozmiary spuścizny wynosiły ok. 0,74 mb. W trakcie porządkowania przez praktykantów z Uniwersytetu M.Kopernika w Toruniu Longina Grabowskiego, Witolda Karpińskiego i Ewę Żuczkowską pod kierunkiem mgr Marii Wrzoskowej materiały podzielone zostały na 6 grup.

Grupa I obejmuje prace, artykuły, wykłady, recenzje, prace popularno-naukowe oraz materiały warsztatowe. Prace i artykuły naukowe zachowane w większości w maszynopisach zostały ułożone w grupy tematyczne. Duża część prac napisana jest w języku rosyjskim. Najbardziej interesujące i najobszerniejsze są podgrupy obejmujące prace z zakresu teorii ewolucji i darwinizmu oraz zoopsychologii. Na szczególną uwagę zasługują też prace związane z cybernetyką /j.36-38/, wskazujące na szerokie zainteresowania autora. Interesujące są prace dotyczące organizacji nauki w Polsce, jej stanu i perspektyw rozwoju. W podgrupie "Wykłady" znajdują się m.in. notatki do wykładów z zakresu ewolucjonizmu i biologii ogólnej. Następne podgrupy - to recenzje i opinie Dembowskiego o pracach osób trzecich oraz prace popularno-naukowe. W ostatniej podgrupie materiałów warsztatowych, wyróżnić należy wyniki badań przeprowadzonych na larwie chróścika Molanna augustata /j.65-66/ oraz notatki z literatury fachowej /j.67-68/, opatrzone uwagami Dembowskiego.

Na grupę II składają się materiały działalności naukowo-organizacyjnej, wydawniczej i polityczno-społecznej. Materiały dotyczące Instytutu im. M.Nenckiego obrazują ogromny wysiłek jaki włożył J.Dembowski w wyposażenie tej placówki we wszystkie niezbędne urządzenia potrzebne do pracy naukowo-badawczej /j.72/. Pracę J.Dembowskiego w organizacjach politycznych oraz jego aktywną działalność pokojową przedstawiają fragmentaryczne materiały dotyczące działalności polityczno-społecznej /j.81-86/.

Materiały biograficzne /grupa III/ są bardzo niekompletne i tylko w niewielkim stopniu odzwierciedlają koleje życia J.Dembowskiego.

Również grupa IV, obejmująca korespondencję przychodzącą, wychodzącą oraz dziennik korespondencyjny prowadzony przez J.Dembowskiego, zawiera jedynie materiały fragmentaryczne z lat 1948-1963.

W grupie V znajdują się wspomnienia pośmiertne i nekrologi.

Grupa VI - materiały rodzinne i obce - jest niewielka; interesujące są tu zwłaszcza materiały dotyczące odbudowy stacji naukowo-badawczej w Wigrach /j.100/.

Po uporządkowaniu zespół J.Dembowskiego liczy 101 jednostek i otrzymał w Archiwum PAN sygnaturę III-145.

ŹRÓDŁA I BIBLIOGRAFIA

1. Spuścizna J.Dembowskiego w Archiwum PAN, j.87-93
2. Szlep R.: Jan Dembowski, prezes Polskiej Akademii Nauk. "Nauka Polska" r.3: 1955, nr 3, s.73-88.
3. Kuźnicki L.: Jan Dembowski 1889-1963."Nauka Polska" r.12: 1964, nr 1, s.213-216.

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

	Pozycja inwentarza
I. Materiały twórczości naukowej	1 - 71
A. Prace i artykuły	1 - 44
a/ Biologia ogólna	1 - 3
b/ Teoria ewolucji i darwinizmu	4 - 11
c/ Zoopsychologia	12 - 25
d/ Ontogeneza	26 - 30
e/ Regeneracja	31 - 33
f/ Cytologia	34 - 35

g/ Cybernetyka	36 - 38
h/ Genetyka	39
i/ Prace z zakresu organizacji nauki	40 - 44
B. Wykłady	45 - 55
C. Recenzje i opinie o pracy osób trzecich	56 - 59
D. Prace popularno-naukowe	60 - 62
E. Materiały warsztatowe	63 - 71
II. Materiały działalności naukowo-organizacyjnej, wydawniczej i polityczno-społecznej	72 - 86
A. Działalność naukowo-organizacyjna	72 - 78
B. Działalność wydawnicza	79 - 80
C. Działalność polityczno-społeczna	81 - 86
III. Materiały biograficzne	87 - 94
IV. Korespondencja	95 - 97
V. Materiały o twórcy spuścizny	98
VI. Materiały rodzinne i obce	99 - 101

I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ

A. Prace i artykuły

a/ Biologia ogólna

1. Klasyfikacja nauk biologicznych
   2 egz. niekompletne
   B.d., masz., l., k.19+10
2. J.w.
   Rozdział I - Definicja biologii, Rozdział III - On-

togeneza, Rozdział IV - Historia naturalna śmierci. Fragmenty pracy o nieustalonym tytule
B.d., masz., l., k.78

3. Mesto biologii w sisteme organičeskich nauk
Tekst, materiały
B.d., masz., j.ros., l., k.22

b/ Teoria ewolucji i darwinizmu

4. Lamarck
1944, masz., l., k.25

5. Darwin
1959, masz., j.ros., l., k.2

6. Charles Darwin
B.d., 2 egz. masz., l., k.3+3+1

7. Historia ewolucjonizmu
B.d., masz., l., k.17

8. Idea ewolucjonizmu i jej czołowi przedstawiciele
Tekst, materiały
B.d., masz., l., k.34

9. Teoria ewolucyjna w naukach biologicznych
B.d., masz., l., k.19

10. Współczesne poglądy na powstanie gatunków
B.d., masz., l., k.5

11. Kurs ewolucjonizmu
2 egz. bez zakończenia
B.d., masz., l., k.42 + k.42

c/ Zoopsychologia

12. Vstuplenije k'knige "Psichologija obezjan"
Wstęp do pracy
1946, masz., j.ros., l., k.7

13. Predislove k "Psichologii obezjan"
1946, masz., j.ros., l., k.4

14. Analiz ugnetenija motornoj reakcji u infuzorii Spirostomum ambiguum
Tekst, materiały
1947, masz., j.ros., l., k.11

15. Predislove i poprawki k "Psichologii žiwotnych"
Tekst, materiały
B.d., masz., j.ros., l., k.3+13

16. Psychologia małp
Wstęp do wydania rosyjskiego, 2 egz.
1960, masz., j.ros., l., k.9 + k.9

17. Psychologia ptaków ze szczególnym uwzględnieniem psychologii kury
Tekst, materiały
B.d., masz., l., k.24

18. Psychologia zwierząt a ewolucja
B.d., masz., l., k.7

19. Zagadnienie instynktu u zwierząt
B.d., masz., l., k.7

20. Zagadnienie instynktu w państwie zwierzęcym
B.d., masz., l., k.18

21. Dżdżownica
B.d., masz., l., k.14

22. O indywidualności larw chróścika Molanny angustaty
B.d., masz., l., k.8

23. Próba analizy zmienności zachowania się larwy chróścika Molanna angustata
2 egz. pracy w j.pol. i 1 egz. tłumaczenia na j.ang.
B.d., masz., l., k.18+29+21

24. K'voprosu ob obsuslovlennych reakcijach paramecji na svet
B.d., masz., j.ros., l., k.15

25. Praca poświęcona owadom głównie pszczołom
Tekst niekompletny
B.d., masz., l., k.15

d/ Ontogeneza

26. Praca poświęcona zagadnieniom ontogenezy
1928, masz., j.niem., l., k.15

27. Ontogeneza
B.d., masz., l., k.10

28. Behavior of animals and their ontogeny
2 egz. w j.ang. i 1 egz. w j.pol.
B.d., masz., l., k.3

29. Povedenije i ontogenez životnogo
B.d., 2 egz. masz., j.ros., l., k.18+12

30. Teoria pola embrionalnego
B.d., masz., l., k.8

e/ Regeneracja

31. Zagadnienie zastępczości funkcjonalnej u zwierząt
Referat wygłoszony na sesji problemowej Wydziału II Nauk Biologicznych PAN poświęconej zastępczości czynności ruchowych
1955, masz., l., k.25

32. Regeneracja u zwierząt
B.d., masz., l., k.6

33. Praca poświęcona zagadnieniom regeneracji
B.d., masz., j.ros., l., k.6

f/ Cytologia

34. Nauka o komórce
B.d., masz., l., k.5

35. Promieniowanie mitogenetyczne komórki
B.d., masz., l., k.6

g/ Cybernetyka

36. Cybernetyka a biologia
2 wersje artykułu
B.d., masz., l., k.6+18

37. Cybernetyka a przyrodoznawstwo
3 egz. kompletne i fragmenty
B.d., masz., l., k.14+14+14+35

38. O nekotorych primenenijach cibernetyki
B.d., 3 egz. masz., j.ros., l., k.11+12+11

h/ Genetyka

39. Zur Kritik der Faktoren und Chromosomenlehre
1925, masz., j.niem., l., k.45

i/ Prace z zakresu organizacji nauki

40. Kształcenie młodych sił naukowych
1948, masz., l., k.18

41. Zagadnienie kształcenia kadr naukowych
1949, masz., l., k.6

42. Organizacija polskoj nauki
2 egz. artykułu oraz list od redakcji "Vestnika

Akademii Nauk SSSR"
1952, masz., j.ros., l., k.9+8+1

43. Nauka polska w ubiegłym 15-leciu
Wywiad oraz list Polskiego Radia
1959, masz., l., k.4

44. O nauce przyszłości
B.d., masz., l., k.3

B. Wykłady

45. Biologia
Notatki do wykładów
1919-1922, 1925-1927, 1931-1933
Rkp., l., k.854

46. Biologia
Notatki do wykładów
1934-1935, 1948-1949
Rkp., l., k.505

47. Biologia
Notatki do wykładów
B.d., rkp., l., k.160

48. Wstęp do biologii
Konspekty wykładów
B.d., masz., sz., k.19

49. Ewolucjonizm
Notatki do wykładów
1920-1921, 1927, 1932
Rkp., l., k.234

50. Ewolucjonizm
Program ewolucjonizmu dla studentów III roku oraz konspekty wykładów
1951-1952, masz., l., k.4+34

51. Teoria ewolucji w rysie historycznym
Wykłady
B.d., masz., l., k.122

52. Ewolucjonizm
Notatki do wykładów
B.d., rkp. i masz., l., k.162

53. Zagadnienie życia i śmierci
Notatki do wykładów
1924-1935, 1948-1949, rkp., l., k.562

54. Notatki do wykładów
1922-1936, rkp., l., k.452. Zob. aneks 1

55. Notatki do wykładów
Część z lat 1925-1934, rkp. i masz., l., k.265. Zob. aneks 2

C. Recenzje i opinie o pracach osób trzecich

56. Recenzje prac Tinbergena i Lorenca
B.d., masz., l., j.ros., k.4

57. Recenzje prac Anochina i O.Koehlera
B.d., masz., l., k.7

58. Ocena prac i artykułów
B.d., masz., l., k.77. Zob. aneks 3

59. Materiał recenzyjny dotyczący nierozpoznanej pracy o pszczołach
B.d., masz., j.ros., l., k.18

D. Prace popularno-naukowe

60. Historia naturalna jednego pierwotniaka
Przedmowa do V wydania
1962, masz., l., k.2

61. Dialog o telepatii
B.d., masz., l., k.13

62. K desatiletiju "Kratkogo Kursa Istorii VKP/b/"
B.d., masz., j.ros., l., k.3

E. Materiały warsztatowe

63. Wpływ skupienia w doświadczeniach z wymoczkiem - wyniki
1938, rkp., l., k.52

64. Notatki z badań przeprowadzanych na pająkach
1949, rkp., l., k.39

65. Wyniki badań przeprowadzanych na larwie chróścika Molanna angustata /wraz z Sulamitą Staropolską/
1950, rkp. i masz., l., k.166

66. Wyniki doświadczeń przeprowadzonych na chróściku Molanna angustata
1950, rkp. i masz., l., k.42

67. Notatki z literatury fachowej z lat 1916-1940
B.d., rkp., sz., k.515

68. Notatki z literatury fachowej poświęconej szczurom z lat 1917-1942 oraz psychologii zwierząt z lat 1887-1911
B.d., rkp., l. i sz., k.66+85

69. Notatki bibliograficzne z literatury fachowej z lat 1905-1946
B.d., rkp., l., k.329

70. Zdjęcia i klisze małp, owadów, ptaków i chróścika Molanna angustata
B.d., l., sztuk 49

71. Materiały warsztatowe nierozpoznane
B.d., rkp. i masz., l., k.21

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI NAUKOWO-ORGANIZACYJNEJ, WYDAWNICZEJ I POLITYCZNO-SPOŁECZNEJ

A. Działalność naukowo-organizacyjna

72. Instytut Biologii Doświadczalnej im. M.Nenckiego
Sprawozdanie, sprawy personalne, finansowe
1939, 1947-1960, rkp., masz., druk., l., k.95

73. Uniwersytet Łódzki
Programy i ich ocena, ankieta, umowa o praktykę, wyniki egzaminów
1948-1952, masz., druk., l., k.19

74. Program i korespondencja związana z pobytem J.D. w Anglii
1948, masz., l., k.19

75. Organizacja nauki w Polsce, stan na 31.I.1948
Zestawienie
1948, rkp., l., k.32

76. I Kongres Nauki Polskiej
Akta normatywne, regulamin, protokoły
1950, masz. powiel., l., k.76

77. Polska Akademia Nauk
Przemówienia, referaty okolicznościowe
1952-1957, masz. powiel., l., k.42. Zob. aneks 4

78. Sesje regeneracyjne Polskiej Akademii Nauk
Podsumowanie 1953 r., zagajenie 1959 r.
1953, 1959, masz., l., k.9

B. Działalność wydawnicza

79. Dokumenty pracy J.D. na stanowisku redaktora czasopisma "Wszechświat"
1929-1930, 1939, masz., l., k.4

80. Umowa i korespondencja wydawnicza
1948-1962, masz., l., k.7

C. Działalność polityczno-społeczna

81. Rada Państwa PRL
Protokoł z posiedzenia w dniu 20.VII.1954
1954, masz. powiel., druk., l., k.3

82. Sejm PRL
Informacje o pracach Sejmu, sprawozdania stenograficzne z sesji I, 1952 r. i III, 1953 r.
1952-1955, masz., druk., l., sz., k.214

83. Delegacja Sejmu PRL pod przewodnictwem J.D. w ZSRR
Program, skład delegacji, przemówienie
1955, masz., l., k.37

84. Przemówienie i plan wizyty w ZSRR z okazji 40-lecia Rewolucji Październikowej
1957, masz., l., k.18

85. Komitet Nagród Państwowych
Uchwały, wnioski i uzasadnienia w sprawie przyznania nagród państwowych
1950-1952, masz., masz. powiel., l., k.106. Zob. aneks 5

86. Światowy Ruch Pokoju
Referaty, sprawozdania
1948-1960, rkp., masz., druk., j.pol., franc. i ros., l., k.53. Zob. aneks 6

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

87. Nominacja J.D. na profesora nadzwyczajnego
1934, masz., l., k.1

88. Nagroda Państwowa dla J.D.
1949, masz., l., k.2

89. Dokumenty związane z działalnością polityczną J.D.
Zaświadczenia, odwołanie, paszport
1945-1952, masz., l., k.5

90. Noty biograficzne
1952, masz., l., k.6

91. Wyniki badań lekarskich
1950, 2 klisze

92. Dokumenty związane z działalnością J.D. w Instytucie im. M.Nenckiego
1947, 1962, masz., l., k.5

93. Powołania J.D. na członka towarzystw naukowych
1933, 1959-1963, masz., l., k.7

94. Zezwolenie na odstrzał i połów ryb oraz rachunki J.D.
1947-1954, masz., l., k.19

IV. KORESPONDENCJA

95. Korespondencja przychodząca
1953-1962, masz., j.pol., franc., niem. i ros., l., k.82. Zob. aneks 7

96. Korespondencja wychodząca
1948, 1955-1963, masz., l., j.pol. i ros., k.12

97. Dziennik korespondencyjny
1936-1939, rkp., sz., k.71

V. MATERIAŁY O TWÓRCY SPUŚCIZNY

98. Wycinki z prasy, wspomnienia pośmiertne
B.d., druk, l., k.11

VI. MATERIAŁY RODZINNE I OBCE

99. Materiały Stanisławy Dembowskiej /żony/
List, N.Ladyginy-Kote do S.D., historia choroby
1956, 1957, masz., l., j.ros., k.3

100. Instytut im. M.Nenckiego
Materiały dotyczące odbudowy Stacji Hydrobiologicznej nad jeziorem Wigry
1945-1947, masz., l., k.48

101. W.A.Fock - Układ Kopernika a układ Ptolemeusza w świetle współczesnej teorii grawitacji
Referat na sesję naukową PAN poświęconą twórczości Mikołaja Kopernika
1953, powiel., sz., k.14

A N E K S 1

J.54. Notatki do wykładów

1. Biologia doświadczalna - 1922 r.
2. Regeneracja - 4.X.1923 - 28.I.1924 r. - wykłady w Wolnej Wszechnicy Polskiej
3. Płciowość - 18.II.1924 r. - 19.III.1924 r.
4. Płciowość - 22.IV.1932 r.
5. Zoopsychologia - 1936
6. Zoopsychologia - 1936
7. Ontogeneza, regeneracja - b.d.

A N E K S 2

J.55. Notatki do wykładów

1. Plastyczność instynktu - 9.XI.1925 r.
2. Transplantacja jako metoda odmładzania ustroju, Łódź 25.XI.1928 r.
3. Zasady embriologii - 27.XI.1928 r. - 12.III.1929 r.
4. Psychologia porównawcza - kurs dla oficerów sanitarnych - 1932 r.
5. Zoologia dla farmaceutów - 1933-1934
6. O nowej genetyce - b.d.
7. Genetyka radziecka - b.d.
8. Rasy i typy angropologiczne - b.d.
9. Wyższy mendalizm - b.d.

A N E K S 3

J.58. Ocena prac i artykułów

1. Choynowski M. - "Nauka o współczesnym świecie"
2. Fabre J.H. - "Z życia owadów"
3. Gromysz K. - "Badania nad instynktem budowy domków u gąsienic Psyche viciella Schiff"
4. Kołodziejczyk J. - Przełom w naukach przyrodniczych XVI stulecia"
5. Kraczkiewicz Z. - "Cytologia ogólna"
6. Małaczyńska-Suchcitzowa Z. - "Za i przeciw teorii komórkowej"
7. Ocioszyńska-Wolska J. - "Z zagadnień morfologii, systematyki i rozmieszczenia geograficznego wioślarka z rodzaju Scapholeberis Schoedler"
8. Raabe H. - "Historia ewolucjonizmu"
9. Skowron S. - "Biologia wychowawcza"
10. Sobolewski K. - "Antropologia pedagogiczna"
11. Wilczyński W.L. - "Uwagi o programie ewolucjonizmu"
12. Wilczyński W.L. - "Zagadnienie żywej materii"
13. Wilczyński W.L. - "Zoologia ogólna" Cz.I
14. Wojtas F. - "Badania nad morfologią, rozwojem pozazarodkowym i biologią mola ubraniowego Tineola bisselliella /Hummel/"
15. Michajłow W. - "Stara i nowa biologia"
16. Zelmanowski C. - "Stara i nowa genetyka"
17. Vetulani I. - "Regeneracja"

A N E K S 4

J.77. Polska Akademia Nauk. Przemówienia, referaty okolicznościowe

1. Oświadczenie Prezydium PAN
2. Rola Związku Radzieckiego w życiu Polski Ludowej - przemówienie, 1952
3. Zagajenie sesji Komitetu Nauk Medycznych PAN poświęconej zagadnieniu biologii nowotworów
4. Przemówienie na spotkaniu przedstawicieli PAN z przodownikami nauki 14.XI.1952
5. Kierunki rozwoju PAN w latach 1955-1960, 2 egz.
6. Zagajenie Akademii w dniu 8.XI.1955
7. Zgromadzenie ogólne PAN 11.VI.1956, 2 egz. przemówienia
8. Przemówienie z okazji ustąpienia ze stanowiska prezesa PAN, 1957 r.
9. Protokół z posiedzenia Rady Naukowej Pracowni Psychometrycznej PAN w dniu 28.I.1963 r.

A N E K S 5

J.85. Komitet Nagród Państwowych

1. Baranowski Tadeusz
2. Bassalik Kazimierz
3. Bolewski Andrzej
4. Broszko Michał
5. Budryk Witold
6. Chmielewska Irena
7. Czarnocki Jan
8. Danielewicz Czesław
9. Demel Kazimierz
10. Groszkowski Janusz
11. Heller Józef
12. Kamieński Bogdan
13. Kulczyński Stanisław
14. Krautforst Czesław

15. Moldenhawer Konstanty
16. Nowacki Tadeusz
17. Nunberg Marian
18. Pijanowski Eugeniusz
19. Stefański Witold
20. Smulikowski Kazimierz
21. Stach Jan
22. Steinhaus Hugo
23. Świętosławski Wojciech
24. Supniewski Wiktor
25. Thugutt Stanisław
26. Terlikowski Feliks
27. Wojtusiak Roman
28. Żółkiewski Stefan

A N E K S 6

J.86. Światowy ruch pokoju: referaty, sprawozdania

1. Congres Mondial des Intellectuels Pour la Paix - odezwa w j.franc., 1948
2. Sprawozdania z udziału w Kongresie Światowej Federacji Pracowników Naukowych w Pradze 21-23.IX.1948
3. Kongres Światowej Federacji Pracowników Naukowych w Pradze 1948 - artykuł
4. Przemówienie i telegram w związku ze zwołaniem Wszechzwiązkowej Konferencji Zwolenników Pokoju w Moskwie - j.pol. i ros.
5. Sprawozdanie ze Światowego Kongresu Zwolenników Pokoju w Paryżu
6. Udział Polski w walce o pokój - artykuł
7. Odpowiedź na pytania Polskiej Agencji Prasowej 8.III. 1951
8. Kandidaty na Leninskije Premii za Mir v 1960 godu

A N E K S 7

J.95. Korespondencja przychodząca

Akademija Nauk SSSR
1958, masz., l.1, k.1

Akademija Nauk SSSR - redakcija žurnala "Priroda"
1960, masz., l.3, k.4

Akademija Nauk SSSR - redakcija žurnała "Vestnik Akademii Nauk SSSR"
1953, masz., l.1, k.1

Berliner Büro der Internationalen Konferenz zur Friedlichen Lösung der Deutsche Frage
1958, masz., l., k.1

Dickmann Johannes, Volkskammerpraesident
1954, 1 telegram, k.2

Deutsche Akademie der Wissenschaften zu Berlin
1955, masz., l.1, k.3

Gajevskaja Maria
1957, l.1, k.1

Institut Medicinskoj Parazitologii i Tropičeskoj Mediciny im. E.I.Marcinkovskogo
1960, masz., l.3, k.3

Jaczewski Zbigniew
1953, masz., l., k.3

Klekowski Romuald
1959, masz., l.1, k.5

Komitet Organizacyjny Zjazdu Absolwentów, byłych uczniów i profesorów Liceum Ogólnokształ. im. Gen.Sowińskiego
1958, masz., l.1, k.1

Ladygina-Kotie N., Kotie A.
1956, masz., l.1, k.1 + 19 fotokopii

Ministerstwo Spraw Zagranicznych PRL
1954, masz., l.2, k.8

"Nauka i Žizń" /glavnyj redaktor - Fedorov/
1960, masz., l.1, k.1

Państwowe Wydawnictwo Naukowe
1962, masz., l.1, k.1

Państwowe Wydawnictwo "Wiedza Powszechna"
1958, masz., l.1, k.1

Państwowe Wydawnictwo "Wiedza Powszechna"
1960, masz., l.1, k.1

Protčenin /?/ N
Rkp., l.1, k.1

Sembrat Kazimierz - Instytut Zoologiczny Uniwersytetu Wrocławskiego
1956, masz., l.1, k.1

Sukačev Vladimir Nikolaevi, akademik
1956, masz., l.1, k.1

Šabat B., zamestitel direktora Izdatelstva Inostrannoj Literatury
1956, masz., l.1, k.1

Szmidt O.J., akademik, glavnyj redaktor žurnala "Priroda"
1952, masz., l.1, k.1

"Technika Molodeži"
1960, masz., l.1, k.4

Toczyski Józef
1953, masz., l.2, k.5

Towarzystwo Naukowe w Toruniu /Mikulska Izabela doc.dr/
1960, masz., l.1, k.1

Uniwersytet Łódzki
1950, masz., l.1, k.2

Université de Paris - C.G.Velley
1954, masz., l.1, k.7

Vlasov K.A.
1954, masz., l.1, k.1

Wydawnictwo J.Przeworskiego - Warszawa
1958, masz., l.1, k.1

List nierozpoznany

Andrzej Brachfogel
Warszawa

MATERIAŁY MARIANA GIEYSZTORA

Marian Gieysztor urodził się 22.II.1901 r. w Petersburgu. Tutaj ukończył sześć klas gimnazjalnych, klasę siódmą i częściowo ósmą ukończył w Warszawie w 1921 r. i po zdaniu egzaminów eksternistycznych uzyskał świadectwo dojrzałości. W końcu tegoż roku rozpoczął studia na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Warszawskiego, specjalizując się w zoologii. Na podstawie pracy o wirkach z okolic Warszawy /wydanej w 1926 r./ M.Gieysztor uzyskał w 1928 r. na Uniwersytecie Warszawskim stopień doktora. Od 1926 do 1928 r. pełnił funkcje asystenta w Zakładzie Zoologii U.W., a następnie przez dwa lata asystenta w Instytucie Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego. Od 1931 r. był asystentem w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, zaś po habilitacji w 1936 r. wykładał na tej uczelni, a także na Uniwersytecie, jako docent.

Po przymusowym opuszczeniu Warszawy w 1944 r. M.Gieysztor udał się do Krakowa, gdzie został zaangażowany na Uniwersytecie Jagiellońskim w charakterze docenta. W roku następnym powrócił do Warszawy i objął kierownictwo Zakładu

Zoologii na Uniwersytecie. Równocześnie z zajęciami na UW prowadził wykłady zlecone w SGGW. W 1948 r. otrzymał nominację na profesora nadzwyczajnego, początkowo w katedrze zoologii, a w 1949 r. w Katedrze Limnologii SGGW, którą kierował do 1.IX.1952 r. Prowadził ponadto wykłady biologii w Wyższej Szkole Higieny Psychicznej. W 1952 r. objął kierownictwo Zakładu Hydrobiologii U.W., który w 1958 r. został przekształcony na Katedrę Hydrobiologii, również pod jego kierownictwem. W 1957 r. został mianowany profesorem zwyczajnym.

Oprócz pracy dydaktycznej M.Gieysztor prowadził szeroko zakrojone badania i prace naukowe. W latach 1922-1924 gromadził materiały naukowe w Puszczy Białowieskiej, następnie prowadził badania nad wirkami z okolic Warszawy, Wigrów, Podlasia, Czarnohory, Tatr i Hiszpanii. W latach 1948-1949 prowadził badania nad fauną denną jeziora Horsz, a w latach następnych nad chemizmem i termiką jezior mazurskich. W 1954 r. brał udział w pracach badawczych na Zalewie Wiślanym. Jednocześnie pracował nad fauną potoków tatrzańskich, zaś od 1956 r. nad drobnymi zbiornikami wodnymi na terenie Pojezierza Mazurskiego. Prace te kontynuował do ostatnich lat życia.

Marian Gieysztor uczestniczył także w życiu politycznym i organizacyjno-naukowym. Był ochotnikiem w kampanii wrześniowej; już na początku okupacji znalazł się w szeregach Związku Walki Zbrojnej, zaś w 1941 r. wszedł w skład Kierownictwa Walki Cywilnej.

W dziedzinie organizacyjno-naukowej działalność jego spotkała się z wysoką oceną. W 1946 r. został wybrany członkiem korespondentem, a w 1948 r. członkiem zwyczajnym Wydziału IV Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. W 1952 r. powołano go na członka Tymczasowej Komisji do Spraw Organizacji Stacji Przyrodniczej w Tatrach. W tym samym roku reprezentował interesy Polskiej Akademii Nauk w sprawie lokalu Tatrzańskiej Stacji Naukowej Zakładu Ochrony Przyrody PAN, w 1955 r. został powołany na członka Komisji Hydrobiologicznej Komitetu Ekologicznego PAN, a w 1959 na członka tegoż Komitetu.

Przez kilka lat był przewodniczącym Oddziału Warszawskiego Polskiego Towarzystwa Zoologicznego. W 1956 r. został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Zainteresowania Mariana Gieysztora wykraczały znacznie poza ramy nauk przyrodniczych. Interesował się zagadnieniami natury filozoficznej, pracując nad tematem, który sam nazwał "Istotą nauki".

Ogłosił drukiem kilkadziesiąt prac naukowych i artykułów. Zmarł w Warszawie 5.VI.1961 r.

Spuściznę M.Gieysztora zakupiło Archiwum PAN od wdowy dr Ireny Gieysztor w 1961 r. Materiały liczyły ok. 0,55 mb. Tymczasowy spis ich zawartości sporządzono w momencie przekazania ich do Archiwum. Szczegółowe porządkowanie zespołu rozpoczęto w 1966 r. W wyniku prac segregacyjnych materiały podzielono na 6 zasadniczych grup /patrz poniżej przegląd zawartości inwentarza/.

Na czoło wysuwają się materiały działalności naukowej; stanowią one około 80% spuścizny. Ze względu na bardzo różnorodny charakter, oprócz zasadniczego podziału na prace, artykuły i materiały warsztatowe wprowadzony został w obu

tych grupach podział rzeczowy uwzględniający specyfikę formalną i merytoryczną materiałów.

Grupę prac i artykułów otwierają pozycje zakresu hydrobiologii. Do obszerniejszych należy praca "Badania limnologiczne nad drobnymi zbiornikami wodnymi", pozostałe - to niewielkie artykuły.

Na szczególną uwagę zasługuje natomiast szereg artykułów z teorii nauki. Charakterystykę tej grupy materiałów zawiera opinia prof.dr T.Czeżowskiego /patrz załącznik 2/.

Następna podgrupa to wspomnienia /publikowane/ o nieżyjących hydrobiologach polskich oraz ocena ich dorobku naukowego. Jedno z nich,o Benedykcie Fulińskim, nie zostało opublikowane.

Dwie następne podgrupy to recenzje oraz szereg artykułów popularnonaukowych i publicystycznych, odczytów i referatów, zarówno z dziedziny hydrobiologii jak i innych np. dotyczących zagadnień sportu wypoczynkowego.

Poważną część spuścizny stanowią materiały warsztatowe. Uporządkowano je, nadając im kolejność tematyczną odpowiadającą zasadniczym kierunkom zainteresowań twórcy spuścizny. Nielicznie reprezentowane są tylko notatki do opublikowanych prac i artykułów z zakresu hydrobiologii.Dużą natomiast podgrupę stanowią zestawienia,notatki i wypisy z literatury hydrobiologicznej. Obejmują one współczesną podstawową literaturę naukową, przede wszystkim polską. Pokaźnie reprezentowane są także materiały z wieloletnich badań i obserwacji naukowych na jeziorach mazurskich, Zalewie Wiślanym, w potokach tatrzańskich i innych drobnych zbiornikach wodnych.

Część z nich jest opracowana w postaci zestawień, wykresów i planów. Występują też nieliczne notatki i wypisy do prac dotyczących teorii nauki.

W materiałach działalności organizacyjno-naukowej uwagę zwraca działalność M.Gieysztora w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Tu znajdują się materiały z działalności Zakładu Limnologii i Zoologii: rachunki,korespondencja, oceny prac magisterskich i doktorskich. Interesująca jest także korespondencja w sprawie badań nad litoralem w jeziorach i Zalewie Wiślanym.

Materiały biograficzne reprezentują autobiografie M. Gieysztora oraz dokumenty osobiste: nominacje, ankiety personalne itp. Tu znajduje się korespondencja w sprawach wydawniczych i umowy autorskie.

Nielicznie reprezentowana jest korespondencja osobista; w większości dotyczy ona spraw naukowych i organizacyjnych oraz prowadzonych badań.

Materiały o twórcy zespołu - to tylko krótka notatka o M.Gieysztorze, sporządzona przez prof. Aleksandra Gieysztora oraz życiorys opracowany przez wdowę, dr Irenę Gieysztor.

Wśród materiałów obcych zwraca uwagę jedynie sprawozdanie Mariana Steugenberga z Kongresu Limnologów w Zurychu w 1948 r.

Przy porządkowaniu spuścizny przyjęto jako zasadę utrzymanie porządku nadanego materiałom przez ich twórcę,stosując w dalszym ciągu układ rzeczowo-chronologiczny. Problem ten wyłonił się przy materiałach warsztatowych i materiałach działalności organizacyjno-naukowej w SGGW.W pierwszym przy-

padku unikano łączenia materiałów z kilku teczek pomimo ich wewnętrznego związku, tworząc z nich samodzielne jednostki. Również wewnątrz jednostek, ze względu na specyfikę materiałów unikano zmiany kolejności papierów, dopuszczając do tego tylko w przypadkach, gdy zachodziło bez wątpienia ich przemieszanie.

Inny problem wynikł przy ustalaniu kolejności artykułów z zakresu teorii nauki. Rozwiązano go, wzorując się na kolejności nadanej im w zachowanym egzemplarzu wdowy, dr I. Gieysztor. Egzemplarz ten potraktowano jako załącznik do spuścizny /patrz załącznik 1/.

Trudności merytoryczne wystąpiły przy porządkowaniu części materiałów warsztatowych: ulotek, zestawień i wypisów z literatury hydrobiologicznej. Zasięgnięto w tym wypadku konsultacji dr Krystyny Kowalskiej z Instytutu Zoologii PAN. Materiały te, pomimo ich różnorodnego charakteru, pozostawiono w układzie nadanym im przez twórcę spuścizny.

Spuścizna po uporządkowaniu liczy 105 jednostek, 2 załączniki i 2 aneksy; otrzymała sygnaturę III-62.

ŹRÓDŁA I BIBLIOGRAFIA

1. Materiały Mariana Gieysztora, j.95-97, 99, 102
2. "Roczniki Uniwersytetu Warszawskiego", t.III: 1962
3. Wielka Encyklopedia Powszechna PWN, t.IV, s.230

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

	Pozycja inwentarza
I. Materiały twórczości naukowej	1 - 84
A. Prace i artykuły	1 - 41
a/ Prace i artykuły z zakresu hydrobiologii	1 - 13
b/ Artykuły z zakresu teorii nauki	14 - 29
c/ Artykuły biograficzne	30 - 33
d/ Recenzje	34 - 35
e/ Artykuły popularno-naukowe, publicystyczne, odczyty i referaty	36 - 41
B. Materiały warsztatowe	42 - 84
a/ Notatki do opublikowanych prac i artykułów z zakresu hydrobiologii	42 - 43
b/ Notatki, zestawienia i wypisy z literatury hydrobiologicznej	44 - 65
c/ Materiały z badań i obserwacji naukowych z zakresu hydrobiologii	66 - 79
d/ Notatki do prac o roli nauki	80 - 84
II. Materiały działalności organizacyjno-naukowej	85 - 94
III. Materiały biograficzne	95 - 100
IV. Korespondencja	101
V. Materiały o twórcy zespołu	102
VI. Materiały obce	103 - 105
Załączniki 2	
Aneksy 2	

I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ

A. Prace i artykuły

a/ Prace i artykuły z zakresu hydrobiologii

1. Badania limnologiczne nad drobnymi zbiornikami wodnymi
   Tekst w j.pol., w masz., odb. w j.niem. oraz rysunki i tablice
   Ok. 1931-1934, rkp., masz., druk, l., k.52+25, s.73

2. O dyskusji nad hydrobiologią i ichtiologią w czasopiśmie "Zoologičeskij Žurnal"
   2 egz. pierwszej wersji i wersja ostateczna artykułu
   1953-1954, rkp., masz., l., k.54

3. Przewodnik w zakresie piśmiennictwa służącego do oznaczania zwierząt; Turbellaria Gordiaidea, Archiannelida, Polychaeta
   Ok. 1954, masz., l., k.9

4. Życie w wodach tatrzańskich
   Artykuł oraz 2 streszczenia w j.pol. i 3 w j.ang.
   Ok. 1955, masz., l., k.72

5. Park Narodowy w Tatrach. /Wody tatrzańskie/
   Artykuł i notatki
   Ok. 1955, masz., rkp., l., k.30+8

6. Recherches sur le zooplankton et les mollusques des eaux saumatus de la Pologne hors de la mer Baltique
   Artykuł
   1958, masz., l., k.4

7. Some observations on the thermal and chemical foatures of the Mazurian Lakes in the Region of Giżycko
   2 egz. streszczenia w j.pol.
   Ok. 1958, masz., l., k.4+4

8. O termice strefy litoralnej jezior
   3 egz. artykułu w j.pol. z notatkami, tablicami i rysunkami i 1 egz. w j.ang.
   Ok. 1960, rkp., masz., l., k.129

9. J.w.
   Wersje pierwotne nie uwzględnione w ostatecznej redakcji
   Ok. 1960, masz., l., k.36

10. O trzech różnych typach termokliny
    2 wersje artykułu i wykresy
    Ok. 1960. rkp., masz., l., k.14+7+12

11. Studia nad potokami tatrzańskimi
    Artykuł i plany
    Ok. 1960, rkp., masz., l., k.22+5

12. Polska bibliografia hydrobiologiczna za lata /1946/-1953 w zakresie słodkowodnych organizmów zwierzęcych
    B.d., rkp., masz., k.18

13. Przegląd dorobku hydrobiologii teoretycznej za lata 1918-1939
    B.d., masz., l., k.52

b/ Artykuły z zakresu teorii nauki

14. Wstęp
    Fragment artykułu -
    B.d., 2 egz., masz., l., k.6+6

15. O nauce z okresu wojny i okupacji niemieckiej
    Artykuł
    B.d., 3 egz., masz., l., k.9+9+4

16. Zjazd 1923 roku
Artykuł
B.d., rkp., 3 egz., masz., l., k.21+21+21

17. O odpowiedzialności nauki i jej międzynarodowym obliczu
Artykuł
B.d., 2 egz., masz., l., k.16+16

18. Nauka o życiu psychicznym człowieka na tle jego dziejów
Artykuł
B.d., 2 egz., masz., l., k.49+49

19. Obiektywizm w naukowym badaniu
Artykuł i notatki
B.d., 2 egz. masz., l., k.28+28+9

20. O wpływach otoczenia na twórczość naukową
Artykuł
B.d., 2 egz. masz., l., k.19+19

21. Uwagi o Fr.Borkenau wg recenzji St.Herbsta - Fr.Borkenau "Der Übergang von feudalen zum bürgerlichen Weltbild" ... 1934 /usunięty fragment zakończenia z art. "O wpływach otoczenia, zob. j.20/
B.d., masz., l., k.3

22. O wspólnych zainteresowaniach i dążeniach pracowników nauki
Artykuł
B.d., 3 egz., masz., l., k.12+12+12

23. O powszechności zainteresowań nauką jako kierunkiem działalności ludzkiej
Artykuł
B.d., 2 egz., masz., l., k.6+6

24. O odpowiedzialności nauki za dzisiejszy obraz świata
Artykuł
B.d., masz., l., k.39+39

25. Badacze i działacze
Artykuł
B.d., masz., l., k.17

26. O powszechnie występującym zjawisku uprawiania nauki
Artykuł
B.d., 4 niekompletne egz. masz., l., k.62+40+40+40

27. O próbie dokonania opracowania polskiego dorobku naukowego, podjętej w czasie okupacji niemieckiej w Warszawie
Artykuł i jego uzasadnienie
B.d., rkp., 2 egz.masz. i fragment, l., k.9+9+7+2

28. Nauka i faszyzm /Polska pod okupacją hitlerowską/
Artykuł
B.d., masz., l., k.7

29. Uwagi o literaturze popularno-naukowej
Artykuł
B.d., masz., l., k.6

c/ Artykuły biograficzne

30. Benedykt Fuliński
B.d., masz., l., k.1

31. Zygmunt Koźmiński
Różne wersje artykułu i odbitka
B.d., masz., druk., l. i sz., k.76, s.10

32. Alfred Lityński
Różne wersje artykułu i odbitka
B.d., rkp., masz., druk., l. i sz. k.22, s.8

33. Jerzy Wiszniewski
Różne wersje artykułu i odbitka
B.d., rkp., masz., druk., l. i sz., k.32, s.9

d/ Recenzje

34. J.Mikulski "Ekologiczne kryteria występowania sandacza" i pismo do M.G.
1956, masz., l., k.9

35. Produkcja naukowa i popularyzacyjna prof.dr inż. Mariana Nunberga w latach 1946-1949
B.d., masz., l., k.2

e/ Artykuły popularnonaukowe publicystyczne, odczyty i referaty

36. Notatka o zniszczeniu na Hali Gąsienicowej dwu stawków, tzw. "Dwoistniaków"
Artykuł i korespondencja
1951, masz., l., k.7

37. Życie w toni wodnej
Odczyt
1956, masz., l., k.13

38. Fragment artykułu o okupacji niemieckiej w Polsce
B.d., masz., l., k.7

39. Przyroda nieujarzmiona
Artykuł
B.d., rkp., masz., l., 2 egz. + 1 niepełny, k.47+49+30

40. Sportowcy jako element ludzki stojący w sprzeczności z charakterem dzisiejszej cywilizacji
Artykuł
B.d., masz., l., k.5

41. Temperatury i cechy chemiczne strefy litoralnej jezior
Referat kongresowy w j.pol. i franc. oraz notatka z kongresu
B.d., rkp., masz., l., 2 egz., k.11

B. Materiały warsztatowe

a/ Notatki do opublikowanych prac i artykułów z zakresu hydrobiologii

42. Badania limnologiczne nad drobnymi zbiornikami wodnymi
Notatki - zob. j.1
Ok. 1931-1934, rkp., masz., l., k.183.

43. O ciągłym szeregu jezior
Notatki
Ok. 1950-1959, rkp., masz., l., k.268

b/ Notatki, zestawienia i wypisy z literatury hydrobiologicznej

44. Materiały do referatu na zjazd hydrobiologów we Wrocławiu
Notatki
Ok. 1955, rkp., l., k.38

45. Uwagi do systematyki wirków
B.d., rkp., l., k.32

46. Zestawienie dotyczące występowania owadów i larw oraz wypisy z literatury, dotyczące bezkręgowców w wodach tatrzańskich
B.d., rkp., l., k.15

47. Zestawienia tytułów z literatury dotyczącej stosunków wodnych
Wyciągi z literatury, streszczenia i wypisy dotyczące występowania fauny tatrzańskiej
B.d., rkp., l., k.28

48. Wypisy z literatury dotyczące występowania fauny jezior tatrzańskich
B.d., rkp., l., k.85

49. Luźne notatki i zestawienia bibliograficzne
B.d., rkp., masz., l., k.41

50. Wypisy dotyczące występowania Protozoa
B.d., rkp., l., k.50

51. Wypisy dotyczące występowania Spongiaria i Cuidaria
B.d., rkp., l., k.3

52. Wypisy dotyczące występowania Oligochaeta
B.d., rkp., l., k.33

53. Wypisy dotyczące występowania Gastrotricha
B.d., rkp., l., k.3

54. Wypisy dotyczące występowania Turbellaria i in.
B.d., rkp., l., k.257

55. Wypisy dotyczące występowania Neuroptera, Caleoptera, Rynchota, Diptera, Panorpatae, Corrodentia
B.d., rkp., l., k.97

56. Wypisy dotyczące występowania Diptera
B.d., rkp., l., k.33

57. Wypisy dotyczące występowania Lepidoptera
B.d., rkp., l., k.20

58. Wypisy dotyczące występowania Rhynchota
B.d., rkp., l., k.16

59. Wypisy dotyczące występowania Ephemerida
B.d., rkp., l., k.53

60. Wypisy dotyczące występowania Neuroptera
B.d., rkp., l., k.14

61. Wypisy dotyczące występowania Odonata
B.d., rkp., l., k.65

62. Wypisy dotyczące występowania Gladocera, Copepoda, Ostracoda
B.d., rkp., l., k.85

63. Wypisy dotyczące występowania Pisces
B.d., rkp., l., k.44

64. Wypisy dotyczące występowania Reptilia
B.d., rkp., l., k.1

65. Wypisy dotyczące występowania Mammalia
B.d., rkp., l., k.40

c/ Materiały z badań i obserwacji naukowych z zakresu hydrobiologii

66. Materiały z badań nad termiką i chemizmem jezior mazurskich
Notatki, wykresy, plany
Ok. 1950-1953, rkp., masz., l., k.168

67. Materiały z badań na jeziorach Mikołajki, Śniardwy, Bełdan
Tabele i wykresy
1953, rkp., l., k.11

68. Materiały z badań na jeziorze Mikołajki w zatoce Pisny Róg
Tabele, wykazy, notatki
1953-1954, rkp., l., k.47

69. Materiały z badań na jeziorach Tałty i Skonał
Tabele, wykresy, notatki
1953-1954, rkp., l., k.30

70. Materiały z badań na jeziorach Skonał Wielki, Skonał Mały i Mikołajki
Tabele, wykresy, notatki
1953-1954, rkp., l., k.20

71. Materiały z badań na Zalewie Wiślanym
Notatki
1954, rkp., l., k.36

72. Materiały z badań na Zalewie Wiślanym
Tabele, wykazy
1954-1955, rkp., l., k.62

73. Materiały z badań na Zalewie Wiślanym
Rysunki wirków
1954, rkp., l., k.12

74. Materiały z badań nad potokami tatrzańskimi
Notatki, plany, opisy stanowisk badawczych
1954-1958, rkp., masz., l., k.38

75. Materiały z badań nad potokami tatrzańskimi
Tabele, wykazy
1954, rkp., l., k.6

76. Materiały z badań nad jeziorami mazurskimi
Profile litoralowe jezior Wojsok, Kisajno, Harsz
1956-1957, rkp., l., k.31

77. Materiały z badań nad drobnymi zbiornikami wodnymi
Notatki z obserwacji
1956, rkp., l., k.27

78. Materiały z badań na jeziorze Mamry
Wirki - rysunki okazów
1958, l., k.4

79. Materiały z badań nad potokami tatrzańskimi i rzekami
Notatki z obserwacji, wyniki pomiarów i notatki dotyczące występowania wirków
1960, rkp., l., k.109

d/ Notatki do prac o roli nauki

80. Notatki do prac z teorii nauki
B.d., rkp., masz., l., k.38

81. Wypisy z literatury dotyczące nauki
B.d., rkp., masz., l., k.35

82. Wypisy z literatury o roli nauki w życiu
B.d., rkp., masz., l., k.24

83. Tezy o pracy zatytułowanej "Psychologia"
B.d., rkp., l., k.69

84. Zagadnienia nauki. Wycinki prasowe
1956, druk., l., k.6

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACYJNO-NAUKOWEJ

85. Zakład Zoologii SGGW
Materiały, korespondencja i rachunki z działalności Zakładu
1946-1949, rkp., masz., l., k.96

86. Zakład Limnologii SGGW
Rachunki i rozliczenia z dotacji Komisji Popierania Twórczości Naukowej i Artystycznej
1949-1950, rkp., masz., l., k.24

87. J.w.
Korespondencja wychodząca i przychodząca
Opinie o pracach magisterskich i doktorskich, materiały dotyczące organizacji Zakładu
1949-1951, rkp., masz., l., k.103. Zob. aneks 1

88. J.w.
Korespondencja wychodząca i przychodząca
Opinie o pracach magisterskich i doktorskich, materiały dotyczące organizacji Zakładu
1950-1952, rkp., masz., l., k.188. Zob. aneks 1

89. Zjazdy, konferencje i posiedzenia hydrobiologiczne
Korespondencja i materiały
1952-1956, rkp., masz., l., k.45

90. Projekt zakresu i organizacji prac nad usprawnieniem metod badań limnologicznych w Polsce
Projekt, korespondencja, materiały
1954, rkp., masz., l., k.15

91. Korespondencja w sprawie badań nad litoralem na jeziorach i Zalewie Wiślanym
Korespondencja wychodząca i przychodząca
1954, rkp., masz., l., k.40

92. Korespondencja w sprawach organizacyjnych badań nad litoralem
1956-1957, rkp., masz., l., k.48

93. Listy pracowników naukowych w dziedzinie hydrobiologii i opracowywanych tematów
B.d., rkp., masz., l., k.26

94. Planowanie i organizowanie prac w zakresie stojących wód śródlądowych w Polsce w ramach prac Komisji Jeziornej Komitetu Hydrobiologicznego PAN
Projekt
B.d., masz., l., k.7

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

95. Autobiografia
B.d., rkp., masz., l., k.19

96. Dokumenty osobiste, m.in. nominacje, zezwolenia na wykonywanie pracy, ankiety personalne, gratulacje
1948-1950, rkp., l., k.15

97. Nominacje na członka korespondenta i członka zwyczajnego TNW
1946-1948, l., k.3

98. Notatnik z nazwiskami i adresami znajomych
B.d., rkp., sz., k.31

99. Fragment z odpowiedzi na jakąś prawdopodobnie ankietę, przepisany na maszynie przypuszczalnie przez żonę M.G.
B.d., masz., l., k.16

100. Korespondencja w sprawach wydawniczych i umowy autorskie
1949-1955, rkp., masz., masz. powiel., l., k.66

IV. KORESPONDENCJA

101. Korespondencja przychodząca
W jednym przypadku dołączony projekt odpowiedzi M.G.
1948-1961, rkp., masz., l., k.28. Zob. aneks 2

V. MATERIAŁY O TWÓRCY ZESPOŁU

102. Notatka o M.G. sporządzona przez prof.Aleksandra Gieysztora i życiorys M.G. napisany przez jego żonę wg notatek zmarłego
1961, rkp., masz., l., k.18

VI. MATERIAŁY OBCE

103. Otto Steinböck. "Zur Ökologie der alpinen Turbellarien"
Odbitka
1926, druk., sz., k.14

104. Sprawozdanie Mariana Steugenberga z Międzynarodowego Kongresu Limnologów w Zurychu
1948, masz., l., k.3

105. Notatka do biografii prof.dr Wacława Roszkowskiego, sporządzona przez jego brata Stanisława
B.d., rkp., masz., 1., k.8

Załącznik 1. O istocie nauki
B.d., masz., k.213

Załącznik 2. Opinia prof.T.Czeżowskiego i korespondencja
1965, masz., 1., k.2

A N E K S 1

J.87,88. Zakład Limnologii SGGW. Opinie o pracach magisterskich i doktorskich

Adamska Otyla
Magisterska, j.88, k.183

Arwanti Jerzy
Magisterska, j.87, k.56

Bednarowicz Irena
Magisterska, j.88, k.154

Chrzan Feliks
Doktorska, j.88, k.29-30

Czerniejewska Maria
Magisterska, j.88, k.176

Domagalski Tadeusz
Magisterska, j.88, k.179-180

Grodzicki Z.
Magisterska, j.88, k.182

Haber Aleksander
Doktorska, j.88, k.29-30

Hellwig-Strachalska
Magisterska, j.88, k.164

Hoffmannowa H.
Magisterska, j.88, k.181

Jarmoluk Borys
Magisterska, j.88, k.150-151

Kasznica Eleonora
Magisterska, j.88, k.152

Kiryłło Marian
Magisterska, j.88, k.157

Krysztofiak Henryk
Magisterska, j.88, k.184

Malinowska Zofia
Magisterska, j.88, k.177

Michałowska-Michalczuk Anna
Magisterska, j.88, k.166

Siebyło Janina
Magisterska, j.88, k.155-156

Taytsch Leon
Doktorska, j.88, k.29-30

Wojciechowska Maria
Magisterska, j.88, k.153

A N E K S 2

J.101. Korespondencja przychodząca

Bujwidowa Janina
1950, 1.1, k.1

Domagalski Tadeusz
1950, 1.1, k.2

Golonka Zygmunt /załączony brulion odpowiedzi M.G./
1948, 1.1, k.1

Kosicki St.
1954 i b.d. 1.3, k.7

Ruttner F.
1959, 1.1, k.1

Steugenberg Marian
1954, 1.2, k.2

Nazwisko nie ustalone
1.1, k.8

Andrzej Brachfogel
Warszawa

MATERIAŁY TEODORA MARCHLEWSKIEGO

Teodor Edward Józef Marchlewski urodził się 12.VII. 1898 r. w Manchester w Anglii jako syn Leona, profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego i Fanny Hargreaves. Szkołę powszechną i średnią ukończył w Krakowie i tu rozpoczął studia biologiczne na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, zaś nad genetyką i hodowlą zwierząt na ówczesnym Studium Rolniczym UJ. W 1922 r. uzyskał doktorat. W latach 1924-1926, dzięki uzyskaniu stypendium Fundacji Rockefellera, przebywał na dalszych studiach w Anglii, Holandii i Danii. Po powrocie do kraju został asystentem przy katedrze Hodowli Zwierząt UJ, a następnie do 1931 r. pełnił funkcje kierownika Zootechnicznego Zakładu Doświadczalnego im. Suszyckich w Boguchwale pod Rzeszowem. Jednocześnie prowadził wykłady zlecone z zakresu hodowli zwierząt na UJ, gdzie się też habilitował w 1927 r. W 1931 r. został zastępcą profesora ogólnej hodowli zwierząt, zaś w 1934 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym UJ. W latach 1937/38 i 1938/39 pełnił funkcje dziekana Wydziału Rolniczego UJ.

W listopadzie 1939 r. wraz z grupą profesorów UJ został aresztowany przez Gestapo i osadzony w obozie koncentracyjnym w Sachsenhausen, gdzie przebywał do lutego 1940 r. Po zwolnieniu z obozu mieszkał na wsi pod Krakowem, okresowo zaś w Krakowie, gdzie pełnił funkcje dziekana Wydziału Rolniczego na tajnym Uniwersytecie.

Po wyzwoleniu T.Marchlewski pełnił nadal funkcje dziekana Wydziału Rolniczego UJ, zaś w grudniu 1945 r. mianowany został profesorem zwyczajnym hodowli ogólnej zwierząt na UJ. W 1947/48 wybrany został prorektorem, a od roku 1948/49 do października 1956 r. pełnił funkcje rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Bezpośrednio po wyzwoleniu Krakowa w 1945 r. T.Marchlewski przystąpił do organizacji badań zootechnicznych, tworząc zalążek przyszłego Instytutu Zootechniki, którym kierował od 1950 do 1957 r. Z chwilą przekształcenia Wydziału Rolniczego UJ w samodzielną uczelnię - Wyższą Szkołę Rolniczą /której był m.in. organizatorem/ T.Marchlewski objął Katedrę Ewolucjonizmu i Genetyki Zwierząt na UJ.

Obok licznych zajęć dydaktycznych Marchlewski prowadził ożywioną działalność naukową i organizacyjno-naukową. W 1948 r. został wybrany członkiem Polskiej Akademii Umiejętności, w 1950 r. członkiem Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, a w 1952 r. członkiem rzeczywistym i członkiem Prezydium Polskiej Akademii Nauk. W latach następnych pełnił szereg odpowiedzialnych funkcji w komitetach i radach naukowych szeregu placówek naukowych.

Wiele miejsca w jego pracy zajmowała działalność polityczna i partyjna. W latach 1952-1956 był posłem na Sejm, a równocześnie wiele czasu poświęcał pracy partyjnej na UJ i w Komitecie Wojewódzkim PZPR. Prowadził także, szczególnie w ostatnich latach życia, ożywioną działalność społeczną w Krakowskim Klubie Jazdy Konnej i Krakowskim Oddziale Związku Kynologicznego.

W uznaniu zasług położonych dla nauki polskiej, a zootechniki w szczególności T.Marchlewski odznaczony został Orderem Sztandaru Pracy I klasy, Krzyżem Komandorskim i Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski i in. Był również laureatem Naukowej Nagrody Państwowej I stopnia w roku 1950 i Nagrody Miasta Krakowa za rok 1948.

Ogłosił drukiem kilkadziesiąt prac naukowych. Zmarł 27.I.1962 r. w Krakowie.

Materiały po Teodorze Marchlewskim liczące ok. 0,30 mb., zakupione zostały przez Archiwum PAN w dniu 8.XI.1963 r. od wdowy, Ewy Marchlewskiej, która też sporządziła tymczasowy spis ich zawartości.

Charakterystyczną cechą spuścizny jest z jednej strony całkowity niemal brak materiałów warsztatowych, z drugiej zaś obfitość materiałów działalności organizacyjno-naukowej i materiałów biograficznych. Szczegółowe porządkowanie zespołu rozpoczęte zostało w 1966 r. W wyniku prac segregacyjnych materiały podzielono na pięć zasadniczych grup rzeczowych.

Grupę I materiałów twórczości naukowej otwierają artykuły i prace z zakresu genetyki, hodowli, ewolucji i organizacji nauk rolniczych. Są to w większości niewielkie obję-

tościowo artykuły zachowane w maszynopisie i odbitkach, obejmujące jednak zasadniczą część całej twórczości naukowej Marchlewskiego, począwszy od roku 1929. Uzupełnia tę grupę szereg odczytów, referatów i przemówień z lat 1948-1959 oraz drobne artykuły popularne na tematy kynologiczne i jazdy konnej. Zamykają ją b. nieliczne materiały warsztatowe /j.9/, pochodzące z początkowego okresu działalności naukowej Marchlewskiego /za granicą/, zawierające tylko mało przejrzyste spisy i obliczenia wymiarów czaszek psów.

Obszerną grupę II stanowią materiały różnorodnej działalności profesora /j.10-30/. Wyróżniają się materiały organizacyjno-naukowe związane z pracą na UJ z okresu zajmowania stanowiska rektora oraz dotyczące działalności katedr i zakładów naukowych. Są to protokoły z konferencji, korespondencja wychodząca, wpływająca, preliminarze, projekty organizacyjne i księgi handlowe zakładów doświadczalnych. Równie interesujące są materiały dotyczące Instytutu Zootechniki i Rady Naukowej tegoż Instytutu, Polskiej Akademii Nauk, Rady Naukowej Zakładu Hodowli Doświadczalnej Zwierząt PAN i Ogrodów Zoologicznych w Krakowie i Wrocławiu. Oprócz materiałów urzędowych jak protokoły z konferencji, znajduje się tu korespondencja o charakterze prywatnym i urzędowym, rzucająca wiele światła na działalność tych instytucji jak i samego Marchlewskiego. Spotyka się tu także jego opinie o kandydatach na członków towarzystw naukowych i profesorów wyższych uczelni.

Materiały działalności wydawniczej zawierają korespondencję Marchlewskiego z instytucjami wydawniczymi i stanowią

uzupełnienie grupy I - materiałów twórczości naukowej oraz grupy III - materiałów biograficznych.

Aktywności społecznej i politycznej Marchlewskiego dotyczą materiały jego działalności w Krakowskim Oddziale Związku Kynologicznego /m.in. projekty regulaminów, programy prób polowych, notatki, korespondencja/ i Krakowskim Klubie Jazdy Konnej /programy, sprawozdania finansowe, protokoły z posiedzeń Związku K.K.J.K., korespondencja/ oraz działalności poselskiej. Z tych ostatnich na szczególną uwagę zasługuje memoriał pracowników nauki środowiska warszawskiego o trudnościach w rozwoju prac naukowo-badawczych z roku 1956.

Równie obszerną grupę III stanowią materiały biograficzne /j.31-47/, m.in. metryki, fragment życiorysu, świadectwa studiów, legitymacje, fotografie, nominacje związane z pracą na UJ, nominacje na członka towarzystw naukowych, wreszcie niewielkie wspomnienia o Bolesławie Bierucie, Leonie i Julianie Marchlewskich.

Grupę IV stanowi korespondencja wychodząca, a V - materiały o twórcy zespołu. Składają się nań recenzje prac Marchlewskiego, spis jego publikacji naukowych i nekrologi.

W obrębie grup nadano jednostkom układ rzeczowo-chronologiczny.

Do spuścizny dołączono w charakterze załącznika odbitki i streszczenia artykułów Marchlewskiego z różnych czasopism naukowych. Inwentarz zamyka 11 aneksów.

Kilka słów należy poświęcić metodzie porządkowania omawianych materiałów i opisowi poszczególnych jednostek. Spuścizna przejęta została do Archiwum PAN w teczkach, opa-

trzonych prowizorycznymi tytułami i datami powstania materiałów. Dołączony też został ogólny /w niektórych przypadkach szczegółowy/ spis zawartości teczek. Daty łamane na teczkach zawierających maszynopisy artykułów posłużyły do określenia czasu ich powstania i uwzględnione zostały przy opisie jednostek oraz w aneksach.

Specjalne trudności wystąpiły przy porządkowaniu obfitej korespondencji w większości wypadków o charakterze prywatno-urzędowym. Została ona potraktowana nie od strony formalnej,a merytorycznej przynależności do poszczególnych jednostek w grupie materiałów działalności, stanowiąc w niektórych przypadkach podstawową część ich zawartości.W tym przypadku obojętny był adresat listu, ewentualnie jego nadawca, natomiast korespondencji tej wraz z innymi materiałami nadano układ chronologiczny. W związku z tym jest ona rozrzucona po wszystkich niemal jednostkach w grupie materiałów działalności. Tylko ta część korespondencji /wychodząca i wpływająca/, która nie dotyczyła konkretnej działalności uczonego i nie tworzyła samoistnych spraw lub związków rzeczowych została wyłączona do grupy IV - "Korespondencja".

Po uporządkowaniu spuścizna T.Marchlewskiego liczy 58 jednostek i w zbiorach Archiwum PAN otrzymała sygnaturę III-124.

ŹRÓDŁA I BIBLIOGRAFIA

1. Spuścizna T.Marchlewskiego w Archiwum PAN, j.11, 12, 14-16, 19, 23-26, 28, 31-46, 51, 52
2. Skowron S.: Teodor Marchlewski 1899-1962. "Nauka Polska" r.10: 1962, nr 3, s.184-185
3. Kosiek Z.: Marchlewski Teodor Edward Józef. Polski Słownik Biograficzny, t.XIX, z.4/83, s.547-549

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

	Pozycja inwentarza
I. Materiały twórczości naukowej	1 - 9
A. Prace i artykuły	1 - 8
B. Materiały warsztatowe	9
II. Materiały działalności organizacyjno-naukowej, wydawniczej, społecznej i politycznej	10 - 30
A. Materiały działalności organizacyjno-naukowej	10 - 21
B. Materiały działalności wydawniczej	22
C. Materiały działalności społecznej i politycznej	23 - 30
III. Materiały biograficzne	31 - 47

IV. Korespondencja 48 - 49
A. Wychodząca 48
B. Wpływająca 49
V. Materiały o twórcy zespołu 50 - 52
Załącznik 53 - 58
Aneksy 1-11

I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ

A. Prace i artykuły

1. Artykuły i prace z zakresu genetyki i hodowli
   1953-1961, masz., druk., l., k.218. Zob. aneks 1
2. Artykuły z zakresu genetyki, hodowli i ewolucji
   B.d., masz., l., k.85. Zob. aneks 2
3. Streszczenie artykułów
   1953, masz., druk., j.pol. i ang., l. i sz., k.17. Zob. aneks 3
4. Skąd się wzięły nasze zwierzęta domowe
   B.d., masz., l., k.91
5. Artykuły z zakresu organizacji nauk rolniczych i zootechnicznych
   1957/58 - 1961 i b.d., masz., l., k.83. Zob. aneks 4
6. Odczyty, referaty, wykłady, przemówienia
   1948-1959 i b.d., masz. powiel. i druk., l., k.142. Zob. aneks 5
7. Recenzja książki L.Smyczyńskiego o hodowli psów
   1956, 4 egz. masz., l., k.18

8. Artykuły popularne i informacyjne na tematy kynologiczne i jazdy konnej
   1957-1961, masz., l., k.58. Zob. aneks 6

B. Materiały warsztatowe

9. Wymiary czaszek psów
   Spisy i obliczenia
   1924, rkp., sz., k.83

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACYJNO-NAUKOWEJ, WYDAWNICZEJ, SPOŁECZNEJ I POLITYCZNEJ

A. Materiały działalności organizacyjno-naukowej

10. Uniwersytet Jagielloński
    Księga rodowodowa owczarni Tymczasowej Stacji Hodowlanej współdziałającej z I Zakładem Hodowli Zwierząt UJ /Zakład Hodowli Ogólnej Chowu Drobnego Inwentarza i Mleczarstwa UJ/
    1929-1933, rkp., sz., k.32
11. Uniwersytet Jagielloński - Rektorat
    Protokoły z konferencji, korespondencja wychodząca i wpływająca
    1948-1956, rkp., masz., l., k.116
12. Uniwersytet Jagielloński - Katedra Ewolucjonizmu i Genetyki Zwierzęcej
    Preliminarze, projekty organizacyjne i korespondencja związana z działalnością na UJ
    1958-1961, masz., rkp., l., k.46

13. Uniwersytet Jagielloński
Księga rodowodowa koni w zakładach doświadczalnych UJ
Ok. 1959, rkp., sz. i l., k.106

14. Instytut Zootechniki
Protokół z narady, korespondencja wychodząca i wpływająca, m.in. zagraniczna, notatki
1953-1956, masz., l., k.119

15. Rada Naukowa Instytutu Zootechniki
Korespondencja
1961, masz., l., k.2

16. Polska Akademia Nauk
Sprawy udziału T.M. w posiedzeniach plenarnych PAN i sympozjach oraz sprawy dotacji osobistych
1955-1961, masz., powiel., l., k.13

17. Opinie o kandydatach na członków PAN i profesorów
1956-1961, masz., l., k.15

18. Rada Naukowa Zakładu Hodowli Doświadczalnej Zwierząt PAN
Korespondencja, protokoły z posiedzeń
1960-1961, masz., l., k.30

19. Polska Akademia Nauk. Sprawa organizacji Zakładu Hodowli Zwierząt Laboratoryjnych
Korespondencja
1961, masz., l., k.23

20. Sprawa habilitacji dr Jadwigi Ocetkiewicz
Korespondencja i recenzja rozprawy pióra T.M.
1961, masz., l., k.8

21. Ogrody Zoologiczne w Krakowie i Wrocławiu
Korespondencja związana z ich działalnością i rozbudową
1961, masz., l., k.5

B. Materiały działalności wydawniczej

22. Sprawy wydawnicze
Korespondencja
1958-1961, masz., l., k.44

C. Materiały działalności społecznej i politycznej

23. Związek Kynologiczny
Programy prób polowych, projekty regulaminów, notatki, dyplomy
1952-1961, b.d., rkp., masz., l., k.97

24. Związek Kynologiczny
Korespondencja wychodząca i wpływająca
1956-1961, rkp., masz., l., k.33

25. Krakowski Klub Jazdy Konnej
Korespondencja, programy, sprawozdania finansowe, protokoły z posiedzeń Zarządu KKJK, statuty
1958-1961 i b.d., rkp., masz., powiel., druk., l., k.65

26. Działalność poselska
Interwencje - korespondencja
1956, rkp., masz., l., k.35

27. Memoriał pracowników nauki w sprawie trudności w rozwoju badań naukowych, skierowany do T.M. w związku z jego działalnością poselską
1956, masz., l., k.30

28. Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Krakowie
Materiały do interwencji
1954-1956, rkp., masz., l., k.10

29. Notatki do prasy, m.in. na tematy naukowe i polityczne
1956 i b.d., rkp., masz., l., k.29

30. Kontakty T.M. z instytucjami politycznymi i naukowymi - zagranicznymi i międzynarodowymi
Zaproszenia, nominacje, zawiadomienia
1955-1960, druk., l., k.5

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

31. Metryki, zaświadczenia, życiorys
1899-1954, masz., l., k.7

32. Świadectwa studiów
1918-1924, l. i sz., k.21

33. Nominacje związane z pracą na UJ
1926-1960, masz., l., k.37

34. Nominacje na stanowiska zawodowe i honorowe
1938-1957, masz., l., k.7

35. Materiały z pobytu w obozie Sachsenhausen
Korespondencja, zaświadczenia
1939-1941, rkp., masz., druk., l., k.16

36. Nominacje na współpracownika Komisji Fizjograficznej PAU i członka korespondenta Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego PAN
1935, 1948, druk., l., k.2

37. Nominacja na członka zwyczajnego Towarzystwa Naukowego Warszawskiego
1950, druk., l., k.2

38. Nominacje na członka rzeczywistego i członka Prezydium Polskiej Akademii Nauk
1952, masz., l., k.3

39. Nominacja na członka Komisji Konstytucyjnej i zaświadczenie o wyborze na posła do Sejmu
1951 i 1952, masz. i druk., l., k.2

40. Dyplom doktora nauk filozoficznych
1923, druk., k.1

41. Dyplom Nagrody Naukowej Miasta Krakowa za rok 1948
1948, druk., k.1

42. Dyplom Nagrody Państwowej I stopnia
1950, druk., k.1

43. Dyplom Honorowego Prezesa Związku Hodowców Drobnego Inwentarza
1953, rkp., k.1

44. Diplome decerné par le Comité Militaire National des Francs-Tireurs et Partisans Français
B.d., druk., k.1

45. Legitymacje
1915-1960, sztuk 10

46. Fotografie osobiste i rodzinne
B.d., sztuk 4

47. Wspomnienia o Bolesławie Bierucie oraz Leonie i Julianie Marchlewskich
1956 i b.d., masz., l., k.5

IV. KORESPONDENCJA

48. Korespondencja wychodząca
1955-1961, masz., l., k.32. Zob. aneks 7

49. Korespondencja wpływająca
1944-1961, rkp., masz., l., k.44. Zob. aneks 8

V. MATERIAŁY O TWÓRCY ZESPOŁU

50. Recenzja pracy T.M. pt. "Skąd się wzięły nasze zwierzęta domowe", pióra R.J.Wojtusiaka oraz konspektu podręcznika pt. "Hodowla ogólna zwierząt domowych"
1962 i b.d., masz., l., k.6

51. Spis publikacji naukowych T.M.
B.d., masz., 2 egz., l., k.10

52. Nekrologi
1962, druk., l., k.10

ZAŁĄCZNIK

53. Biologiczne podstawy hodowli zwierząt
Praca
1953, druk., sz., s.78

54. Odbitki artykułów i streszczeń drukowanych w "Rozprawach Wydziału matematyczno-przyrodniczego Polskiej Akademii Umiejętności"
1923-1951, druk., s.309. Zob. aneks 9

55. Odbitki artykułów z czasopism
1925-1959, druk., sz., s.217. Zob. aneks 10

56. Zagadnienie kojarzeń krewniaczych u zwierząt i ludzi
Artykuł w "Kurierze Lekarskim", dodatku do "Ilustrowanego Kuriera Codziennego" z dn. 25.II.1932 r.
1932, druk., k.1

57. "Ogólne wyniki stosowania metody heterospermii w Instytucie Zootechniki"

Artykuł w "Pamiętniku Instytutu Zootechniki w Polsce
1955 /Kraków 1956/
"Znaczenie pojęcia rasy w biologii i hodowli"
Artykuł w "Przeglądzie Hodowlanym", r.XXV, wrzesień 1957
1956 i 1957, druk., sz., s.7+3

58. Odczyty i referaty
Odbitki
1937-1960, druk., sz., s.10+16+16+8. Zob. aneks 11

A N E K S 1

J.1. Artykuły i prace z zakresu genetyki i hodowli

1. Badanie nad poprawą właściwości użytkowania świni puławskiej
1953, k.1-18

2. Istota przebiegu procesu zapłodnienia u istot wyższych oraz ewentualne możliwości praktycznych zastosowań
1957/58, 2 egz., k.19-58

3. Note on heterospermic effects on colorations and body development in the domestic pig /Wespół z E.Majewską/
1957/58, masz. i druk., /odbitka/, k.59-74

4. Obecna genetyka a hodowla zwierząt
1957/58, k.75-88

5. Pies domowy jako obiekt badań genetycznych
1957/58, k.89-103

6. The inheritance of a behaviour trait in the domestic Dog
1957/58, k.104-113

7. Obecny stan teorii ewolucji
1959, 2 egz., k.114-135

8. Z aktualnych zagadnień teorii i praktyki hodowli zwierząt
1960, k.136-148

9. /Zagadnienia genetyki zwierzęcej/
1960, 2 egz., k.149-180

10. Przydatność pewnego typu konia do celów sportowych /wespół z B.Meissner/
1960/61, k.181-191

11. Nauka na zakręcie. /Z zagadnień genetyki/ i związana z tym korespondencja z redakcją "Przeglądu Kulturalnego"
1961, 2 egz., k.201-218

A N E K S 2

J.2. Artykuły z zakresu genetyki, hodowli i ewolucji

1. Agrobiologiczne momenty w produkcji zwierzęcej
K.1-29

2. Badanie zjawiska impregnacji macicy plemnikami w wyniku kopulacji u myszy białej
K.30-34

3. Istota zjawiska heterospermii /artykuł dyskusyjny/
K.35-44

4. Istota ujęcia nowej biologii
K.45-73

5. Zagadnienie szybkiej ewolucji
K.74-76

6. Zwierzęta laboratoryjne
K.77-85

A N E K S 3

J.3. Streszczenia artykułów

1. Objawy wegetatywnego rozszczepienia u zwierząt ssących
1953, 3 egz., masz., k.1-10

2. Wegetatywne rozszczepienie u ssaków. Vegetative Segregation in Mamals
1953, masz., druk., j.ang., opr. 2+1 egz., k.11-17

A N E K S 4

J.5. Artykuły z zakresu organizacji nauk rolniczych i zootechnicznych

1. Uwagi na temat ideologicznej ofensywy w genetyce
1957/58, k.1-9

2. Uwagi na temat organizacji nauki rolniczej
1957/58, k.10-17

3. Rolniczy Zakład Doświadczalny UJ
1961, k.18-24

4. Instytut Biologii Hodowlanej i Genetyki Zwierzęcej PAN
B.d., k.25-38

5. Kilka uwag na temat obecnego ustawienia i organizacji nauk zootechnicznych
B.d., 2 egz., k.39-66

6. Nauka hodowli w przekroju 10-lecia
B.d., k.67-70

7. Osiągnięcia naukowe Instytutu Zootechniki
B.d., k.71-79

8. Zadania rolnictwa w świetle uchwał IX Plenum KC PZPR i II Zjazdu Partii
B.d., k.80-83

A N E K S 5

J.6. Odczyty, referaty, wykłady, przemówienia

1. Rozwój hodowli zwierząt w Polsce. Stenogram wykładu
1954

2. Referat na Zjeździe Miczurinowskim
1954, 2 egz.

3. Stenogram przemówienia na posiedzeniu Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego
1956, k.57-74

4. Stenogram wypowiedzi w czasie dyskusji na Zgromadzeniu Ogólnym Polskiej Akademii Nauk
1956, k.75-80

5. Współczesny stan nauk genetycznych
Odczyt
1956, k.81-88

6. Zagadnienie doboru naturalnego w ewolucji
B.d.,masz. i druk., l., opr., 2 egz., k.89-106

7. Nauki zootechniczne i ich polityczne oblicze
B.d., k.102-115

8. Wykłady dla pracowników hodowli Zakładu Doświadczalnego Polanka Haller z zakresu hodowli miczurinowskiej
B.d., k.116-131

9. Tezy referatu na Walne Zgromadzenie Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego
B.d., masz., powiel., 2 egz., k.132-137

10. Tezy do nierozpoznanego referatu
B.d., k.138

11. Wypowiedź na nieustalonym zebraniu
B.d., k.139-142

A N E K S 6

J.8. Artykuły popularne i informacyjne na tematy kynologiczne i jazdy konnej

1. Na marginesie jesiennych prób polowych
1957/58, k.1-12

2. Uwagi na temat obecnej sytuacji w hodowli wyżłów polowych w Polsce
1957/58, k.13-18

3. Obecny stan hodowli Gordon-Setterów w Polsce
1959, masz., rkp., k.19-29

4. Uwagi na temat typu i wartości użytkowej pointera
1959, masz., druk., k.30-43

5. Wrażenia z tegorocznych field trialsów
1959, k.44-47

6. Zamiast Biuletynu Naukowej Rady Kynologicznej
1959, k.48-53

7. Krakowski Klub Jazdy Konnej
1961, k.54-58

A N E K S 7

J.48. Korespondencja wychodząca

Allison Rhoda M.
L.1, k.1

Blyth
L.2, k.2-3

Cyrankiewicz Józef
L.1, k.4

Frenkland Helga - University College of North Atefordshire
L.2, k.5-6

Gaszyński Jerzy
L.1, k.7

Golański Henryk
L.2, k.8-9

Gray
L.1, k.10

Greenwood Alan /Agricultural Research Council Poultry Research Centre/
L.1, k.11

Hammond
L.1, k.12

Hasek Milan
L.2, k.13-14

Jaworowski I.
L.4, k.15-18

Kamiński Zbigniew
L.1, k.19

Malinowski Edmund
L.1, k.20

Markijanowicz Michał
L.1, k.21

Mason - Commonwealth Bureau of Animal Breeding and Genetics - Edynburg
L.2, k.22-23

Mikulska Izabela
L.2, k.24-25

Rowiecka St.
L.1, k.26

Sąd Powiatowy Kraków
L.1, k.27

Stefański Witold
L.1, k.28

Adresaci nieustaleni
L.3, k.29-31

A N E K S 8

J.49. Korespondencja wpływająca

Brudnicki A.
1944, l.1, k.1

Burns Marca
1961, l.3, k.2-4

Burzyński Jan
1961, l.1, k.5

Cicha Irena
1954, l.1, k.6

Danowski Antoni
1954, l.1, k.7

Hadjidimitroff Peter
B.d., l.1, k.8

Hasek Milan
1956, l.1, k.9

Kamiński Zbigniew
1956, l.1, k.10

Konopiński Tadeusz
1961, l.1, k.11

Krzanowska Halina
1961, l.1, k.12

Litwin Antoni
1956, l.1, k.13

Luszawski Stanisław
1961, l.1, k.14

Malinowski Edmund
1961, l.2, k.15-16

Marr W.
1960, 1961, l.2, k.17-19

Miramond Bernard
1961, l.1, k.20

Parr M.T.
1961, l.1, k.21

Payne Alice
1960, 1961, l.3, k.22-32

Taubenschlag Rafał
1956, l.1, k.33

Tomowiczowa Zofia
B.d., l.1, k.34

Wodzicki Kazimierz
1950, 1956, l.2, k.35-36

Listy osób nie ustalonych
L.5, k.44

A N E K S 9

J.54. Odbitki artykułów i streszczeń drukowanych w "Rozprawach Wydziału matematyczno-przyrodniczego Polskiej Akademii Umiejętności"

1. Przyczynek do znajomości zwierząt domowych zachodniej Małopolski z czasów późnego średniowiecza
1923
2. Beitrag zur Kenntnis spät mittelalterlicher Haustiere von Südwestpolen
1924
3. Über quartäre Pferde aus Böhmen und Polen
1924
4. A case of Polimery in Coat Colour of Rabbits
1924
5. A note of the conformation of the Dexter breed of cattle
1926
6. Craniological studies on dogs
1926
7. The Possible Significance of Certain Cranial Features in Cattle. A Preliminary Note
1926
8. O znaczeniu pewnych cech kraniologicznych bydła
1926
9. Studies on silvering in Rabbits. II /A survey of the Genetic Factors involved/ /wespół z K.Wodzickim/
1928
10. Some Comments on the Japanese Rabbit. A preliminary Note
1929

11. Studies on Silvering in Rabbits III. A factor inhibiting uniform colouring
1929

12. Studies of the Genetics of Kharakhul Sheep. II The comparative value of different sires as fur producers
1929

13. Craniology of the domestic Dog
1930

14. Genetic studies on the domestic Dog
1930

15. The Effect of Prolonged Selection upon the Development of a Rudimentary organ. A Breeding Experiment Concerning Evolution /wespół z B.Śliżyńskim/
1930

16. Vorstudien zum Probleme der Milchvererbung beim Hausrinde
1930

17. Über den Einfluss euger Verwandtschaftszucht auf die biologischen und wirtschaftlichen Eigenschaften des Hausschweines /wespół z J.Jakóbcem/
1933

18. On Racial Differences in Susceptibility to Artificial Tumours in Rabbits and Their Inheritance
1934

19. Studies upon Resistance of Tar Induced Tumours in Rabbits. II. Resistance of a Synthetic Genotype
1924

20. Studies on the evolution of dominance in Mamals
1947

A N E K S 10

J.55. Odbitki artykułów z czasopism

1. Genetyka królika rosyjskiego
1925

2. Doświadczalnictwo hodowlane na wyższych uczelniach rolniczych
1933

3. Prawo Mendla a stałość cech rasowych
1933

4. Two cases of reverse mutations in the colour factors of rabbits
1934

5. Rola genetyki współczesnej w naukach przyrodniczych i rolniczych
1934

6. Kilka uwag w sprawie pracy Tadeusza Vetulaniego "Charakterystyka kur Antokolek na podstawie kilkuletnich obserwacji"
1936

7. O zastosowaniu wyników współczesnej genetyki w systematyce antropologicznej
1936

8. Uwagi na temat związku typu rasowego z produkcyjnością w obrębie zachodnio-małopolskiego bydła czerwonego polskiego
1936

9. Kilka szczegółów z dziedziny zagadnień genosystematycznych
1937

10. Owce futerkowe Zakładu Hodowli Ogólnej UJ
1938

11. Zagadnienie ewolucji dominacji w hodowli zwierząt domowych /wespół z Wilhelmem Kurcbenerem/
1938

12. Z problemów genetyki współczesnej
1946

13. Próba zastosowania agrobiologicznej metody mentora w formowaniu nowego typu trzody chlewnej
1951

14. Objawy wegetatywnego rozszczepienia u trzody chlewnej w wyniku heterospermii
1953

15. Koń lipicański w Instytucie Zootechniki /wespół z Jerzym Długoszem/
1955

16. Ogólne wyniki stosowania metody heterospermii w Instytucie Zootechniki
1955

17. Zagadnienie poliploidów we współczesnym ujęciu
1956

18. Probable phenocopic Influences of Egg Albumen Transfusion of the Developing Chicken Egg /wespół z B.Borzędowską/
1957

19. A Possible Case of Genetic Transduction in the Domestic Fowl. /wespół z B.Borzędowską/
1959

A N E K S 11

J.58. Odczyty i referaty

1. Zagadnienie mutacji w świetle ujęć dzisiejszych
1937

2. Z nowych zagadnień genetyki
1947

3. Czy istnieje kryzys w genetyce
1958

4. Zagadnienie asymilacji fenologii
1960

SPRAWOZDANIE ARCHIWUM PAN ZA ROK 1976

I. Sprawy ogólne

A. Organizacyjne. Zarysowała się perspektywa zmiany podporządkowania organizacyjnego Archiwum PAN i włączenia go do grupy placówek Wydziału I PAN. W sprawie tej Dyrektor Archiwum przeprowadził szereg rozmów z władzami Akademii.

Przeprowadzona została regulacja płac pracowników naukowo-badawczych, archiwistów /w tej grupie 3 osoby uzyskały także awans/, bibliotekarzy oraz pracowników administracyjnych. W r. 1976 nie uległy natomiast zmianie uposażenia dyplomowanych pracowników dokumentacji naukowej.

W dniu 17.I. odbyło się w Warszawie zebranie kierowników Oddziałów Archiwum PAN.

B. Lokalowe. W Archiwum PAN w Warszawie warunki lokalowe nie uległy zmianie. Pracownicy nadal przebywają w ciasnych i dusznych pomieszczeniach; udostępnianie interesantom materiałów archiwalnych i księgozbioru odbywa się w absolutnie nieodpowiednich warunkach, magazyny są przepełnione. Pozytywnie natomiast należy ocenić przeprowadzoną przez Zarząd Administracyjny Placówek PAN renowację biurek i stołów, dzięki czemu uzyskano polepszenie wyglądu estetycznego pomieszczeń. Zainstalowano również wentylację w magazynie bibliotecznym pod salą 01.

Zawarta została z Biblioteką PAN w Warszawie umowa w sprawie udostępnienia przez Archiwum pomieszczeń w magazynie terenowym poza Warszawą.

C. Stan pełnych etatów uległ zwiększeniu i wynosi 24. Personel Archiwum PAN składa się obecnie z 4 pracowników naukowych /1 profesor nadzwyczajny, 1 docent doktor habilitowany, 2 adiunktów/, 7 dyplomowanych pracowników dokumentacji naukowej /3 starszych dokumentalistów, 2 dokumentalistów, 2 adiunktów/, 2 osoby na etatach bibliotekarskich, 9 osób na etatach archiwistów, 1 starszego referenta administracyjnego, 1 starszego magazyniera. Nadto 5 osób zatrudnionych było w niepełnym wymiarze godzin.

W początkach roku odbyło się pożegnanie dr A.Szwejcerowej, która od 1.I.1976 r. przeszła na emeryturę. Zwolniony etat zajął mgr Jan Andrzej Igielski, który objął opiekę nad Oddziałami Archiwum PAN.

D. Rada naukowa Archiwum pod przewodnictwem prof. dr Ludwika Bazylowa odbyła jedno posiedzenie poświęcone zatwierdzeniu sprawozdania Archiwum za rok 1975.

E. Kolegium sprawujące funkcje doradcze w sprawach związanych z całokształtem działalności placówki odbyło 3 posiedzenia.

F. Prace organizacyjne /utrzymywanie łączności z Oddziałami/ i wydawnicze wymagały odbycia dość licznych podróży służbowych.

II. Z a s ó b Archiwum powiększył się po uwzględnieniu wszelkich zmian o ok. 155 mb. W Warszawie przybyło na podstawie 21 spisów zdawczo-odbiorczych ok. 45 mb. materiałów pochodzenia kancelaryjnego i ok. 27 mb. spuścizn po uczonych /dary i zakupy/. Jednocześnie wybrakowano ok. 11 mb. akt kancelaryjnych. Ponadto przekazano ok. 15 mb. akt Instytutu Filozofii i Socjologii PAN /materiały ankietowe/ do Instytutu Poradnictwa dla Spraw Młodzieży.

Do Oddziału Archiwum PAN w Krakowie napłynęło łącznie ok. 57 mb. materiałów obu rodzajów, do Oddziału w Poznaniu ok. 10 mb. obu rodzajów i do Oddziału w Zabrzu 3 mb. akt kancelaryjnych.

Zakupów dokonano na podstawie decyzji K o m i s j i O c e n y Z a k u p ó w, która odbyła 3 posiedzenia. Nadto na podstawie odpowiednich specyfikacji przejęto 2639 pozycji książkowych /łącznie ok. 39 mb./ do r e z e r w y w i e c z y s t e j P A N.

W związku z tymi zmianami zasób Archiwum osiągnął w roku 1976 stan ok. 1485 mb. materiałów archiwalnych, z czego w Warszawie oraz w magazynie terenowym ok. 1015 mb., w Krakowie ok. 325,5 mb., w Poznaniu ok. 118 mb. i w Zabrzu ok. 27 mb. Ponadto zasób rezerwy wieczystej wydawnictw PAN, po opracowaniu wynosi ok. 909 mb. Łącznie zasób Archiwum wynosi więc ok. 2394 mb.

Poza aktami placówek i komórek PAN ważniejsze nabytki stanowiły spuścizny rękopiśmienne uzyskiwane w drodze darów i zakupów, bądź przekazane z instytucji i placówek, w których były dotychczas przechowywane. Część pozyskanych materiałów

stanowi uzupełnienie dawniej nabytych spuścizn. Zestawienie pozyskanych spuścizn podaje załącznik 1.

Odnotować należy udział przedstawicieli Archiwum w realizacji testamentu zmarłego w r. 1976 prof. dr Piotra Bańkowskiego, na mocy którego Archiwum otrzymało Jego spuściznę archiwalną.

Nadal gromadzono t e c z k i b i o g r a f i c z n e i z a g a d n i e n i o w e, których liczba doszła do 400 oraz m e d a l e i p l a k i e t y, których przybyło 41 osiągając ogólny stan 559 sztuk.

III. N a u k o w o - t e c h n i c z n e o p r a c o w a n i e m a t e r i a ł ó w a r c h i w a l n y c h

W Warszawie opracowano spuścizny E.Kipy /38 j./, W.Stysia /158 j. + 8 aneksów/, H.Ułaszyna /297 j.+ 31 załączników/, Cz.Zakaszewskiego /70 j./. W końcowej fazie porządkowania znajdują się materiały B.Nawroczyńskiego /52 j. + 10 aneksów/; J.Tokarskiego /166 j./; rozpoczęto prace porządkowe przy spuściznie T.Manteuffla.

Kontynuowano opracowanie scalonej kartoteki korespondencji zawartej w spuściznach po uczonych, które przechowuje Archiwum PAN. Uzupełniano na bieżąco kartotekę inwentarzy w miarę kończenia prac inwentaryzacyjnych przy poszczególnych zespołach.

Przystąpiono do sporządzania kart zespołów; akcja ta jest zaawansowana.

W ramach opieki nad n a r a s t a j ą c y m z a s o b e m a r c h i w a l n y m przeprowadzono 24 wizyta-

cje w placówkach i komórkach PAN oraz towarzystwach naukowych w Warszawie i Gdańsku. Udzielono szeregu konsultacji w zakresie prawidłowego sposobu prowadzenia kancelarii systemem bezdziennikowym, opracowywania instrukcji kancelaryjnych i wykazów akt oraz postępowania z aktami i dokumentacją naukową.

Opracowany został przez Archiwum PAN przy udziale Biura Administracyjnego i Spraw Socjalnych PAN projekt znowelizowanego wykazu akt oraz instrukcji kancelaryjnej dla Sekretariatu Administracyjnego PAN. Wprowadzenie w życie instrukcji i wykazu przewidziane jest w I kwartale 1977 r.

Komisja brakowania akt udzieliła placówkom PAN i towarzystwom naukowym pozostającym pod opieką PAN 19 zezwoleń na oddanie na makulaturę akt o łącznym rozmiarze 122 mb. Przeprowadzono 6 ekspertyz akt przeznaczonych do wybrakowania, w tym 2 w Gdańsku. W magazynie Archiwum wybrakowano 11,1 mb. akt.

IV. Dział Mikrofilmów, Fotokopii i Fotografii objął mikrofilmowaniem zabezpieczającym zbiory własne Archiwum oraz zapewnił wykonanie licznych reprodukcji fotografii ze zbiorów własnych, w szczególności w ramach kwerend, jak również dla potrzeb wystawowych i ilustracyjnych. Korzystając z usług Stacji Reprograficznej Ośrodka Informacji Naukowej PAN, wykonano łącznie 7247 klatek mikrofilmów negatywowych, 28 868 klatek mikrofilmów pozytywowych, 3351 sztuk kserokopii oraz 252 sztuki fotografii. Dzięki temu zbiory Działu wraz z Oddziałami osiągnęły w

r. 1976 liczbę ponad 755 250 klatek mikrofilmów negatywowych, 2 117 000 klatek pozytywowych, około 23 300 sztuk fotografii i fotokopii, ok. 850 sztuk kserokopii, 40 sztuk mulaży wystawowych.

Dla potrzeb 12 kwerend wykonano ponad 2800 klatek mikrofilmów pozytywowych, 925 sztuk kserokopii, 10 sztuk fotografii; nadto wypożyczono dla celów wystawowych ponad 60 sztuk fotografii i fotokopii. Do czytelni wypożyczono 8 mikrofilmów, 10 zaś poza Archiwum.

Podobnie jak w r. 1975 Dział poświęcił znaczną część czasu pracy na oddzielenie magazynowe mikrofilmów negatywowych i pozytywowych. Praca ta jest kontynuowana.

Dział uczestniczył w urządzeniu pokazu materiałów archiwalnych na zebraniu koła ZBOWiD przy PAN.

V. Inwentarz Centralny materiałów źródłowych do dziejów nauki i techniki polskiej

W r. 1976 sporządzono ok. 4000 nowych kart indeksowych. Nawiązana została współpraca z Zakładem Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN w zakresie przygotowania kwerendy dotyczącej przede wszystkim materiałów z lat 1918-1952. Kwerendę prowadzą 3 osoby na zasadzie prac zleconych.

W kartotece wykazu uczonych polskich wprowadzono aktualne skróty bibliograficzne źródeł oraz przystąpiono do korekty i uzupełniania zapisów na kartach Wykazu /litera A - ok. 1000 kart/.

VI. K s i ę g o z b i ó r b i b l i o t e k i powiększył się o 277 woluminów druków zwartych oraz o 144 wol. czasopism krajowych i zagranicznych. Ogólny stan druków zwartych wyniósł 10 195 wol.

Do inwentarza wpisano 70 tytułów czasopism, co stanowi 677 roczników tj. 901 wol. Liczba tytułów czasopism powiększyła się o 4 nowe. W zakresie udostępniania księgozbioru wypożyczono na zewnątrz 237 wol. druków zwartych i 412 wol. czasopism. Na miejscu udostępniono 282 wol. druków zwartych, 655 wol. czasopism, nie licząc encyklopedii, słowników i wydawnictw informacyjnych, z których czytelnicy korzystali na zasadzie wolnego dostępu do półek. Wypożyczono do innych bibliotek 7 wol. druków zwartych, 3 wol. czasopism; z innych bibliotek sprowadzono 16 wol. druków zwartych i 37 wol. czasopism.

W styczniu i lutym 1976 r. prace w bibliotece wykonywały 3 osoby, w tym 1 w niepełnym wymiarze godzin. Od 1.III tegoż roku osoba ta przesunięta została do innej pracy.

VII. U d o s t ę p n i a n i e i p o p u l a r y z a c j a z a s o b u

W pracowni naukowej w Warszawie zanotowano 277 odwiedzin osób korzystających z archiwaliów i druków. 7 razy wypożyczano materiały archiwalne na zewnątrz. 5 razy sprowadzano do Archiwum materiały z innych zbiorów. Załatwiono 4 kwerendy.

Archiwum wypożyczało swoje materiały do Szczecina na wystawę poświęconą T.Chałubińskiemu. We własnym zakresie

zorganizowano pokaz materiałów, dotyczących losów nauki i uczonych polskich w okresie wojny, na zebraniu Koła ZBOWiD przy PAN. Podjęto prace przygotowawcze związane z udziałem Archiwum w wystawie przygotowywanej z okazji 25-lecia PAN w r. 1977.

Sporządzono zestawienie materiałów Archiwum PAN dotyczących wojskowości dla Centralnego Archiwum Wojskowego i Centralnej Biblioteki Wojskowej oraz opracowań naukowych powstałych w okresie okupacji 1939-1945. Informacje dotyczące przechowywanych w Archiwum materiałów M.Skłodowskiej-Curie i innych fizyków udostępniono przedstawicielom Muzeum poświęconego tej uczonej w Warszawie.

W opracowaniu redakcyjnym w Wydawnictwie "Ossolineum" znajduje się nowe, rozszerzone wydanie "Przewodnika po zespołach i zbiorach Archiwum PAN" obejmujące stan zbiorów na 31.XII.1976 r. Przewidziany przez Wydawnictwo termin ukazania się publikacji - I kwartał 1978 r.

W produkcji znajdował się kolejny 19 numer "Biuletynu Archiwum PAN". Zawiera on materiały okolicznościowe związane z 20-leciem Oddziału Archiwum PAN w Poznaniu, inwentarze 3 spuścizn przechowywanych w tymże Oddziale: K.Abgarowicza, A. Kozikowskiego i E.Lubicz-Niezabitowskiego oraz sprawozdanie placówki za rok 1975.

VIII. S z k o l e n i e w e w n ę t r z n e. Od października 1975 r. do czerwca 1976 r. kilkuosobowe grupy słuchaczy /łącznie 76 osób/ Pomaturalnego Studium Archiwistyki odbywały w Archiwum PAN archiwalne zajęcia praktyczne. Od paździer-

nika 1976 r. praktyki rozpoczęły kilkuosobowe grupy nowego rocznika tegoż Studium. Na przełomie sierpnia i września trzytygodniowe praktyki II stopnia odbyło 4 studentów Zakładu Archiwistyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Nadto w lutym odbyła 3-dniową praktykę w Dziale Mikrofilmów mgr Barbara Kamińska z Biblioteki Głównej tegoż Uniwersytetu.

W listopadzie zainaugurowane zostały zebrania seminarium archiwistyki, które prowadzi prof. dr Z.Kolankowski w ramach Centralnego Instytutu Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej; bierze w nich udział 3 pracowników APAN.

IX. Łączność z zagranicą. Archiwum PAN zwiedził w dniach 5-15.IV dr J.Schwippel z Centralnego Archiwum ČSAV, zaś w dniach 4-10.X dr K.Klaus z Centralnego Archiwum Akademii Nauk NRD. Ponadto wizytę złożył Abdul Alajeder Angari z Indii. Doc. dr hab. J.Żurawicka przebywała na miesięcznym stypendium PAN w Paryżu.

X. Współpraca z placówkami PAN i innymi instytucjami w kraju obejmowała jak i w poprzednich latach sieć bibliotek PAN z Biblioteką PAN w Warszawie na czele, Ośrodek Informacji Naukowej PAN, Zakład Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN, Komitet Historii Nauki i Techniki PAN, Instytut Historii PAN, Naczelną Dyrekcję Archiwów Państwowych, Centrum i Instytut Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu i inne instytucje. We współpracy z tymi instytucjami brali udział przedstawiciele Archiwum PAN, a zwłaszcza prof. dr Z.Kolankowski jako członek kilku rad naukowych oraz przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej dla Dyplomowanych Pracowników Dokumentacji Naukowej.

Podjęta została współpraca z Komisją Wydziału IV PAN dla opracowania wkładu Polaków do rozwoju techniki światowej. Przedstawiciele Archiwum brali też udział w sesji zorganizowanej dla uczczenia działalności prof. dr S.Kalinowskiego.

XI. Prace indywidualne pracowników Archiwum, mające na celu w znacznej mierze uzyskanie wyższych stopni naukowych, dotyczyły głównie historii nauki i kultury polskiej. Prowadzili je niemal wszyscy pracownicy działalności podstawowej.
Zestawienie tych prac i publikacji podaje załącznik 2.

Oddział Archiwum PAN w Krakowie

I. Sprawy organizacyjne i lokalowe

Oddział pozostaje nadal w tymczasowym pomieszczeniu przy ul. Senackiej 3. Mała wytrzymałość stropów nie pozwala na pełne wykorzystanie powierzchni lokalu. Pomieszczenie magazynowe jest już przepełnione, co powoduje trudności w wykorzystywaniu materiałów. Ze względu na trudności magazynowe Oddział zmuszony był ograniczyć przejmowanie akt z placówek PAN w Krakowie. Remont budynku przy ul. św. Jana 26, przewi-

dzianego na stałe pomieszczenie Oddziału, przeciąga się, tak że nie ma większych szans na ukończenie prac w ciągu r. 1977. Wykorzystując to opóźnienie, Oddział poczynił starania o wprowadzenie pewnych zmian w dokumentacji remontowanego budynku /zwłaszcza instalacji elektrycznej, przeciwpożarowej i wentylacji/ dla lepszego dostosowania nowych pomieszczeń dla potrzeb Archiwum.

Obsadę Oddziału stanowią nadal 3 osoby /1 dokumentalista dypl., 1 adiunkt dypl., 1 archiwista/ oraz 1 osoba na 1/2 etatu. Od 24.IX jedna osoba rozpoczęła urlop macierzyński. Obsada Oddziału jest niewystarczająca wobec napływu nowych materiałów i rozrastania się sieci placówek PAN. To też większą część czasu pracy personelu pochłaniały prace bieżące związane z obsługą czytelników, załatwianiem kwerend oraz przygotowaniem 6 spuścizn do zakupu /wstępna segregacja, sporządzanie spisów itp./. Brak natomiast potencjału roboczego na prowadzenie w potrzebnym zakresie prac porządkowych i konserwacyjnych, niezbędnych z uwagi na pogarszający się stan części zasobu.

Z ramienia Rady Naukowej opiekę nad Oddziałem sprawował nadal doc. dr A.Kamiński.

II. Z a s ó b Odziału wzrósł o ok. 57 mb., z czego ok. 25 mb. stanowią materiały pochodzenia kancelaryjnego oraz ok. 32 mb. materiały pochodzenia prywatnego. Wykaz nabytych materiałów podaje załącznik 1.

III. N a u k o w o - t e c h n i c z n e o p r a c o w a n i e m a t e r i a ł ó w a r c h i w a l n y c h

Przeprowadzono segregację i wstępne porządkowanie oraz sporządzono spis /517 pozycji/ i przygotowano do zakupu /załatwienie recenzji, przygotowanie materiałów okazowych/ wyjątkowo obszerną /21 mb./ bardzo przemieszaną spuściznę prof. Z.Czernego. Podobnych czynności wymagało przygotowanie do zakupu materiałów dr J.Dianni, prof. M.Tyrowicza, spuścizny prof. K.Wyki oraz dodatkowych materiałów W.Kotwicza.

Zakończono prace porządkowe i sporządzono inwentarz kartkowy i ciągły /bez wstępu/ materiałów W.Demetrykiewicza. Przeprowadzono melioracje części zespołu doc. J.Pileckiego, obejmującą prace i materiały warsztatowe z dziedziny archeologii. W toku prac nad melioracją zespołu PAU przystąpiono do włączenia do korespondencji Sekretarza Generalnego akt tzw. funduszy i fundacji.

Ze względu na pogarszający się stan akt PAU, najczęściej wykorzystywanych przez czytelników, przystąpiono do prac konserwacyjnych i zabezpieczających je przed uszkodzeniami. W celu lepszego zabezpieczenia i ochrony materiałów oraz pełniejszego wykorzystania przestrzeni magazynowej przełożono do specjalnych pudeł ochronnych pozyskane w r. 1976 spuścizny oraz akta placówek PAN. Dla zyskania miejsca i lepszego dostępu do akt dokonano pewnych przesunięć w obrębie rozłożenia zasobu w magazynie.

IV. Opieka nad narastającym zasobem archiwalnym

Przeprowadzono 9 wizytacji w krakowskich placówkach i komórkach PAN, zapoznając się ze stanem akt, warunkami ich przechowywania i sposobem prowadzenia kancelarii. Udzielono przy tej okazji odpowiednich wskazówek i zaleceń.

V. Biblioteka podręczna powiększyła się o 59 wol. z czego 9 wol. stanowi depozyt Archiwum PAN w Warszawie.

VI. Udostępnianie i popularyzacja zasobu

Zanotowano 158 odwiedzin /w tym 8 czytelników zagranicznych/ w pracowni naukowej Oddziału. Załatwiono 42 kwerendy. 25 razy wypożyczano dla czytelników materiały archiwalne z innych zbiorów, 2 razy wypożyczano materiały własne do Archiwum PAN w Warszawie. Opracowano hasła do nowego wydania "Przewodnika".

VII. Zebrania i narady robocze

W dniu 28.I.1976 r. wizytował Oddział Dyrektor Archiwum PAN prof. dr Z.Kolankowski wraz z mgr M.Wrzoskową i mgr J.A.Itielskim, który przejął od mgr Wrzoskowej opiekę nad Oddziałem. Mgr J.Poradzisz brał udział w posiedzeniu Kolegium Archiwum PAN w Warszawie 11.II.1976 r.

VIII. Oddział rozwijał nadal współpracę z placówkami i komórkami PAN w Krakowie, zwłaszcza zaś z Oddziałem PAN, Biblioteką PAN w Krakowie i Ośrodkiem Krakowskim Zakładu Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN.

IX. W dniach 10-12.IV zwiedził Oddział dr J.Schwippel z Centralnego Archiwum Czechosłowackiej Akademii Nauk.

Oddział Archiwum PAN w Poznaniu

I. Sprawy organizacyjne i lokalowe

Od 1.I.1976 r. obsługę administracyjno-finansową Oddziału przejął Zarząd Administracyjny Placówek PAN w Warszawie. Obsada personalna Oddziału nadal składała się z: 1 adiunkta dokumentacji naukowej, 2 archiwistów, 1 osoby /technik/ pracującej w niepełnym wymiarze godzin; jest to obsada niewystarczająca.

Wobec zapełnienia magazynu wystąpiono do Prezydium Oddziału PAN w Poznaniu z wnioskiem o przyznanie dodatkowego pomieszczenia; z powodu braku wolnych pomieszczeń wniosek ten nie został w roku sprawozdawczym zrealizowany. Uzupełniono wyposażenie pracowni naukowej, instalując 1 czytnik przekazany z Archiwum PAN w Warszawie.

W dniu 11.III wizytowali Oddział: mgr H.Zubalowa oraz mgr J.A.Igielski z Archiwum PAN w Warszawie, który przejął od mgr Zubalowej opiekę nad Oddziałem. Z ramienia Rady Naukowej Archiwum PAN opiekę nad Oddziałem sprawował nadal prof. dr K.Śląski.

W dniu 7.VI odbyła się uroczystość z okazji 20-lecia Oddziału Poznańskiego Archiwum PAN, w której udział wzięli przedstawiciele Archiwum PAN w Warszawie oraz osobistości poznańskiego świata naukowego z prof.dr J.Topolskim, zastępcą sekretarza Oddziału PAN w Poznaniu i prof. dr Z.Kaczmarczykiem, z-cą prezesa Poznańskiego Tow. Przyjaciół Nauk na czele. Podczas spotkania Oddział przygotował w czytelni okolicznościową wystawę jubileuszową, która była czynna w dniach 7-14.VI. Informacja o tym spotkaniu zamieszczona została w "Biuletynie Archiwum PAN" nr 19 oraz w "Głosie Wielkopolskim" z 11.VI.1976 r.

II. Z a s ó b Oddziału powiększył się o ok. 10 mb. materiałów, z czego ok. 0,50 mb. stanowią materiały pochodzenia kancelaryjnego, zaś ok. 9,50 mb. materiały pochodzenia prywatnego uzyskane w drodze darów, zakupów i depozytów. Szczegółowy wykaz nabytków podaje załącznik 1. W końcu 1976 r. Oddział posiadał 63 zespoły pochodzenia prywatnego i 3 kancelaryjnego.

Nadal gromadzono teczki biograficzne i zagadnieniowe z wycinkami prasowymi.

III. N a u k o w o - t e c h n i c z n e o p r a c o w a n i e m a t e r i a ł ó w a r c h i w a l n y c h

Kontynuowano prace porządkowo-inwentaryzacyjne w materiałach K.Kaczmarczyka i S.Kozierowskiego. Porządkowano również dodatkowe materiały F.Terlikowskiego, które dołączone zostały do uporządkowanej wcześniej spuścizny tego uczonego /wraz z odpowiednimi aneksami i odsyłaczami do inwentarza opublikowanego w "Biuletynie Archiwum PAN" nr 16 z 1973 r./. Uporządkowano wstępnie i sporządzono spisy depozytów prof. K.Ślaskiego i prof. J.Witkowskiego /6 mb. akt/ oraz przeznaczonych do zakupu materiałów prof. R.Pollaka /2,5 mb./. Uporządkowano też materiały redakcyjne Wielkopolskiego Słownika Biograficznego /0,40 mb./ przekazane przez Polskie Towarzystwo Historyczne.

W zakresie prac ewidencyjnych opracowano po 2 egz.kart zespołów przechowywanych w Oddziale, z czego 1 egz. przesłano do Archiwum PAN w Warszawie. Kontynuowano także prace nad scaloną kartoteką korespondencji oraz kartoteką bibliograficzną uczonych wielkopolskich.

IV. O p i e k a n a d n a r a s t a j ą c y m z a s o b e m a r c h i w a l n y m

Przeprowadzono 16 wizytacji w kancelariach placówek i komórek PAN w Poznaniu, uzupełniając przy tym ich karty ewidencyjne.Udzielono też konsultacji w sprawie opracowania wykazu akt Oddziału PAN w Poznaniu oraz w sprawie zorganizowania i uporządkowania archiwum PTPN.

V. Mikrofilmowanie

Korzystając z usług poznańskiej Pracowni Reprograficznej Ośrodka Informacji Naukowej PAN kontynuowano mikrofilmowanie zabezpieczające spuścizn uporządkowanych. Zmikrofilmowano 5 spuścizn. Przy pomocy tejże Pracowni kontynuowano fotografowanie grobów uczonych na cmentarzach poznańskich /ok. 20 sztuk/. Zamówiono mikrofilm z materiałów prof. Z.Moczarskiego przechowywanych w Archiwum Akademii Rolniczej w Poznaniu w celu uzupełnienia spuścizny tego uczonego znajdującej się w Oddziale.

VI. Biblioteka podręczna Oddziału powiększyła się o 113 wol. /39 wol. wydawnictw zwartych i 74 - ciągłych/, osiągając liczbę 1300 wol. /523 wol. wydawnictw zwartych i 777 - ciągłych/. Przeprowadzono skontrum księgozbioru. Uzupełniono też spis książek sporządzony przez Oddział PAN w Poznaniu w związku z przejęciem obsługi Oddziału Archiwum PAN w Poznaniu przez Zarząd Administracyjny Placówek PAN w Warszawie. Sporządzono protokoły wyceny książek pochodzących z darów i wymiany z lat 1967-1976. Opracowano nowy schemat biblioteki podręcznej, odpowiednio przesygnowując wydawnictwa zwarte i zmieniając równocześnie katalogi alfabetyczny i topograficzny. Opracowywano kwartalne wykazy nabytków biblioteki podręcznej Oddziału, które przesyłano do Warszawy. Przedstawicielka Oddziału brała udział w aukcji antykwarskiej w Poznaniu 18 i 19.XI.1976 r.

VII. Udostępnianie i popularyzacja zasobu

Zanotowano 147 odwiedzin osób korzystających z materiałów archiwalnych, księgozbioru, mikrofilmów i kartotek. Udostępniono 433 jednostki archiwalne, 144 wol.z biblioteki, 10 kserokopii, 21 mikrofilmów. Na miejscu załatwiono kilkanaście kwerend ustnych, opracowano 1 zagraniczną kwerendę pisemną, 4 razy wypożyczano własne materiały do Warszawy. Przygotowano do publikacji w "Biuletynie Archiwum PAN" nr 19 trzy inwentarze oraz materiały dotyczące 20-lecia Oddziału. Opracowano wykaz nie publikowanych inwentarzy znajdujących się w Oddziale. Przygotowano 39 haseł do nowego wydania "Przewodnika po zespołach i zbiorach Archiwum PAN".

Z okazji 20-lecia Oddziału urządzono wystawę okolicznościową, opracowano też notatkę informacyjną do prasy.

VIII. Zebrania i narady robocze

W okresie sprawozdawczym odbyło się 1 zebranie pracowników Oddziału poświęcone sprawom ewidencyjnym oraz redagowaniu haseł do "Przewodnika". Pracownicy Oddziału brali także udział w niektórych zebraniach naukowych w Archiwum Państwowym w Poznaniu. Mgr Anna Marciniak brała udział w zebraniu kierowników Oddziałów Archiwum PAN w Warszawie w dniu 17.I oraz w posiedzeniu Kolegium Archiwum 11.II, a także w zebraniu kierowników placówek PAN w Poznaniu. Od września 1976 r. uczestniczyła też w zebraniach naukowych w Bibliotece Kórnickiej PAN.

IX. Współpraca z innymi instytucjami

Utrzymywano nadal bliskie kontakty z Oddziałem PAN w Poznaniu, z Archiwum Państwowym w Poznaniu, Archiwum Akademii Rolniczej, Biblioteką Kórnicką PAN i innymi bibliotekami naukowymi w Poznaniu, z Ekspozyturą Poznańską Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych, z Pracownią Organizacji Informacji Naukowej OIN PAN w Poznaniu, z Instytutem Historii Uniwersytetu im. A.Mickiewicza.

X. Łączność z zagranicą

W dniu 13.IV zwiedził Oddział dr J.Schwippel z Pragi, zapoznając się z jego zbiorami, zwiedził on też zabytki Poznania.

Oddział Archiwum PAN w Zabrzu

I. Sprawy organizacyjne i lokalowe

Obsada personelu Oddziału zwiększyła się o 1 osobę. Przydzielony drugi etat objęła z dniem 10.XI w charakterze młodszego archiwisty ob. Elżbieta Gondek, która uprzednio od 1.VIII pracowała na tym stanowisku w niepełnym wymiarze godzin.

W wyniku regulacji uposażeń kierownik Oddziału mgr P. Porwoł uzyskał awans na starszego archiwistę.

Oddział pracuje w dobrych warunkach lokalowych; zajmuje pomieszczenia w budynku dzierżawionym przez instytucję przemysłu węglowego.

II. Zasób Oddziału powiększył się o ok. 3 mb. akt pochodzenia kancelaryjnego /1,50 mb. - to pozostała część materiałów b. Centrum Badań Naukowych PAN w woj. katowickim, 1,50 mb. - akta Zakładu Badań Naukowych Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego PAN/. Ogólny stan zasobu Oddziału osiągnął ok. 27 mb.

III. Naukowo-techniczne opracowanie materiałów archiwalnych

Nastąpiło ostateczne uporządkowanie i zinwentaryzowanie spuścizn S.Kossutha, T.Rabka i J.Rabsztyna. Uporządkowano i sporządzono spis materiałów Komitetu do spraw GOP PAN, /wydzielając z nich materiały E.Zaczyńskiego/ oraz Zakładu Badań Naukowych GOP PAN. Rozpoczęto porządkowanie akt b. Centrum Badań Naukowych PAN, przygotowując jednocześnie wybrane materiały do wybrakowania.

Wstępnie uporządkowano, przygotowując do zakupu spuściznę po M.Rehorowskim; przygotowano do przejęcia materiały B.Świętochowskiego z Wrocławia.

IV. Opieka nad narastającym zasobem archiwalnym

Przeprowadzono wizytacje w 6 placówkach PAN we Wrocławiu, udzielając przy tym odpowiednich konsultacji. Wizytowano również Zarząd Administracyjny Oddziału PAN w Katowicach

w zakresie prawidłowego postępowania z aktami oraz posługiwania się nowoopracowanym wykazem akt.

V. Biblioteka podręczna kompletowana głównie z pozycji przekazanych z Archiwum PAN w Warszawie powiększyła się o 59 wol., osiągając w końcu r. 1976 stan 124 wol.

VI. Udostępnianie i popularyzacja zasobu

Zanotowano 4 odwiedziny osób korzystających z akt Komitetu d/s GOP PAN oraz Centrum Badań Naukowych PAN. W dniu 4.III mgr P.Porwoł przedstawił na zebraniu katowickiego Oddziału Stowarzyszenia Archiwistów Polskich referat na temat działalności Archiwum PAN ze szczególnym uwzględnieniem prac Oddziału w Zabrzu.

Opracowano 6 haseł do nowego wydania "Przewodnika".

VII. Zebrania i narady robocze

Mgr P.Porwoł brał dwukrotnie udział w naradach z Archiwum PAN /17.I i 11.II/; uczestniczył też w jubileuszu 20-lecia Oddziału Archiwum PAN w Poznaniu /7.VI/.

VIII. Współpraca z innymi instytucjami

Oddział blisko współpracował z Zarządem Administracyjnym Oddziału PAN w Katowicach oraz z Biblioteką Instytutu Podstaw Inżynierii Środowiska PAN. Oddział nawiązał też współpracę z Dyrekcją Biblioteki Śląskiej w zakresie gromadzenia dóbr kultury i nauki.

Załącznik 1

Nabytki Archiwum PAN w r. 1976

A. Warszawa

Dział I: Fragment akt Bratniej Pomocy Studentów Politechniki Lwowskiej, ok. 0,02 mb.

Dział II: Akta i materiały przejęte na podstawie 21 wykazów z placówek i komórek PAN, ok. 45,32 mb.

Dział III: Materiały pochodzenia prywatnego

1/ P.Bańkowskiego /archiwistyka/, ok. 6,32 mb.

2/ L.Górskiego /ekonomia polityczna/, ok. 0,02 mb.

3/ R.Kobendzy /botanika/, ok. 0,12 mb.

4/ K.Libery /prawo międzynarodowe/, ok. 0,16 mb.

5/ A.Mazarakiego /materiały dotyczące Tow.Kredytowego Ziemskiego/, ok. 0,07 mb.

6/ P.Pajzderskiego /górnictwo, pamiętniki z Indonezji/, ok. 0,03 mb.

7/ S.Pazyry /historia/, ok. 13 mb.

8/ R.Spychalskiego /chemia fizyczna/, ok. 0,10 mb.

9/ J.Starzyńskiego /historia sztuki/, ok. 5,18 mb.

10/ J.Zieleniewskiego /nauka o zarządzaniu/, ok. 1,23 mb.

Pozycje 1, 8, 9 - dary, pozycja w dziale I oraz nr 2-7 i 10 w dziale III - zakupy.

Nadto materiały dodatkowe:

1/ S.Kaczorowskiego /ok. 0,01 mb./

2/ R.Krzywca /ok. 0,02 mb./

3/ L.Ręgorowicza /ok. 0,03 mb./

4/ S.Srokowskiego /ok. 0,26 mb./

5/ Stryjeńskich /ok. 0,03 mb./

6/ A.Śródki /ok. 0,02 mb./

Pozycje 1-3 - dary, pozycje 4-6 - zakupy.

B. Oddział w Krakowie

Dział I: Dodatkowe materiały Polskiej Akademii Umiejętności, ok. 0,03 mb.

Dział II: Materiały placówek i komórek Oddziału PAN w Krakowie, ok. 26 mb.

Dział III: Materiały pochodzenia prywatnego

1/ Z.Czernego /romanistyka/, ok. 21 mb.

2/ M.Tyrowicza /historia/, ok. 2,10 mb.

3/ K.Wyki /historia literatury/, ok. 7 mb.

Nadto materiały dodatkowe

1/ J.Dianni /historia nauki/, ok. 0,30 mb.

2/ W.Kotwicza /orientalistyka/, ok. 1,20 mb.

Wszystkie pozycje w obu grupach działu III - zakup

C. Oddział w Poznaniu

Dział I: Materiały Redakcji Wielkopolskiego Słownika Biograficznego /ok. 0,40 mb./

Dział II: Materiały Pracowni Paleozoologicznej PAN w Poznaniu /ok. 0,10 mb./

Dział III: Materiały pochodzenia prywatnego

1/ F.Chłapowskiego /medycyna, przyroda/, ok. 0,03 mb.

2/ Z.Pietruszczyńskiego /nauki rolnicze/, ok. 2 mb.

3/ S.Saskiego /historia literatury, językoznawstwo/, ok. 0,80 mb.

Wszystkie pozycje - zakup.

Nadto materiały dodatkowe:

1/ S.Helsztyńskiego, ok. 0,45 mb.

2/ Z.Wojciechowskiego, ok. 0,17 mb.

Pozycja 1 - dar, pozycja 2 - zakup.

Nadto depozyt materiałów J.Witkowskiego /astronomia, geofizyka/, ok. 6 mb.

D. Oddział w Zabrzu

Dział II: Materiały placówek i komórek PAN z terenu Śląska, ok. 3 mb.

Załącznik 2

Zestawienie indywidualnych prac naukowych i innych dokonanych przez pracowników etatowych Archiwum PAN /według danych dostarczonych przez zainteresowanych/

Stanisław Chankowski

Zbierał materiały do rozprawy habilitacyjnej na temat dziejów Muzeum Narodowego Polskiego w Rapperswilu.

Wchodził w skład Rady Redakcyjnej Wydawnictw Archiwalnych przy Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych.

Pełnił funkcję sekretarza Komitetu Redakcyjnego nowego wydania "Przewodnika po zespołach i zbiorach Archiwum PAN" oraz opracował szereg haseł do tego wydawnictwa.

Opublikował: Nabytki Archiwum PAN. "Kwartalnik Historii Nauki i Techniki" r. 21:1976, z.3, s.481-484.

Wydał /wespół z prof. S.Kieniewiczem i doc. L.Ratajczykiem przy udziale doc.P.Łossowskiego/ "Dokumenty terenowych władz wojskowych powstania styczniowego 1863-1864", Wrocław 1976, ss.XXXI, 402.

Złożył do druku w "Dziejach Najnowszych" artykuł pt. "Źródła do dziejów Polski w okresie II wojny światowej w zbiorach Archiwum PAN" /3 ark./.

J a d w i g a C z a r n o c k a

Przygotowała dla nowego wydania "Przewodnika po zespołach i zbiorach Archiwum PAN" informację o zbiorach biblioteki Archiwum PAN.

H a n n a D y m n i c k a - W o ł o s z y ń s k a

Kontynuowała pracę nad rozprawą doktorską pt."Sejm "Boni Ordinis" 1748 r. pod kierunkiem prof. dr A.Zahorskiego.

Porządkowała materiały Jerzego Sztachelskiego dotyczące historii organizacji służby zdrowia w Polsce Ludowej.

Opracowała życiorys Michała Nieborskiego dla Polskiego Słownika Biograficznego.

Opracowała szereg haseł do nowego wydania "Przewodnika ...".

J a n A n d r z e j I g i e l s k i

Opracował zestawienia tematyczne materiałów przechowywanych w Archiwum PAN:

1/ dotyczące historii wojen i wojskowości,

2/ opracowań naukowych powstałych w okresie okupacji 1939-1945.

Opracował analizy dokumentacyjne 12 artykułów z czasopisma "Sowietskije Archiwy".

Był członkiem Komitetu Redakcyjnego "Przewodnika po zespołach i zbiorach Archiwum PAN", opracował dla tego wydawnictwa 8 haseł dotyczących materiałów przechowywanych w Archiwum PAN w Warszawie oraz przeredagował 99 haseł dotyczących Oddziałów Archiwum PAN.

Brał udział w przygotowaniu pokazu materiałów archiwalnych na zebraniu Koła ZBOWiD przy PAN.

Opublikował: Systemy zagęszczonego przechowywania dokumentacji archiwalnej. "Archiwista", 1976, nr 2, s.32-38.

Był członkiem Głównej Komisji Rewizyjnej oraz Komisji Rewizyjnej Oddziału Wojewódzkiego w Warszawie Stowarzyszenia Archiwistów Polskich.

Był członkiem Społecznej Komisji Mieszkaniowej przy Radzie Zakładowej ZNP przy OIN i Archiwum PAN.

Z y g m u n t K o l a n k o w s k i

Współpracował jako konsultant zagadnień archiwalnych z Instytutem Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej w Warszawie.

Przewodniczył Komisji Egzaminacyjnej dla Dyplomowanych Pracowników Dokumentacji Naukowej. Nadal pełnił funkcję Przewodniczącego Zarządu Głównego Stowarzyszenia Archiwistów Polskich.

Współpracował w kierownictwie seminarium doktoranckiego Zakładu Archiwistyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Od jesieni 1976 r. prowadził seminarium z zakresu zagadnień informacji o archiwach w Warszawie w ramach Centralnego Instytutu Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej.

Współpracował z Kołem Związku Bojowników o Wolność i Demokrację przy PAN; na zebranie w dniu 29.X.1976 r. przygotował wypowiedź oraz pokaz materiałów archiwalnych dotyczących losów nauki i uczonych polskich w okresie okupacji hitlerowskiej.

Przygotował wypowiedź na temat muzeów naukowych, którą wygłosił na posiedzeniu Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN.

Sporządził opinię dotyczącą projektu nowej ustawy archiwalnej oraz szereg opinii /m.in. dla Instytutu Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej/. Opracował ponad 80 haseł dla międzynarodowego słownika terminologii archiwalnej.

Pełnił funkcję przewodniczącego Komitetu Redakcyjnego nowego wydania "Przewodnika po zespołach i zbiorach Archiwum PAN" oraz opracował szereg haseł dla tego wydawnictwa.

Opracował kilka życiorysów do Słownika Biograficznego Archiwistów Polskich.

K r y s t y n a K r a s i ń s k a

Opublikowała artykuł pt. "Teatralia w zbiorach Archiwum Polskiej Akademii Nauk, "Pamiętnik Teatralny" 1976, nr 3, s. 337-342.

J ó z e f M i z i k o w s k i

Kontynuował pracę nad rozprawą doktorską pt. "Szkolnictwo wyższe Warszawy w latach 1915-1939 pod kierunkiem prof. dr M.M.Drozdowskiego.

Opracował szereg haseł do nowego wydania "Przewodnika ...". Pełnił funkcję przewodniczącego Komisji Rewizyjnej Rady Zakładowej ZNP przy OIN i Archiwum PAN.

H o n o r a t a O b u c h o w s k a - P y s i o w a

Ukończyła pracę pt. "Udział Krakowa w handlu zagranicznym Rzeczypospolitej w 1604 roku".

Złożyła do druku w "Rocznikach Dziejów Społecznych i Gospodarczych" artykuł pt. "Struktura handlu Krakowa z Państwem Moskiewskim i krajami bałkańskimi w 1604 r.".

E l ż b i e t a S z t r a j

Przygotowała kilka haseł do nowego wydania "Przewodnika" ...". Pełniła funkcję sekretarza Rady Zakładowej ZNP przy OIN i Archiwum PAN.

E w a W a s i a k

Opracowała kilka haseł do nowego wydania "Przewodnika ...". Pełniła funkcję męża zaufania w Archiwum PAN oraz wiceprzewodniczącej Rady Zakładowej ZNP przy OIN i Archiwum PAN.

W listopadzie przebywała na kursie języka niemieckiego, zorganizowanym przez Akademię Nauk NRD w Bad Saarow k.Berlina.

M a r i a W r z o s k o w a

Pełniła funkcję sekretarza Pracowniczej Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej przy OIN i Archiwum PAN oraz funkcję łącznika Koła Stowarzyszenia Archiwistów Polskich przy Archiwum PAN.
Była członkiem Komitetu Redakcyjnego nowego wydania "Przewodnika po zespołach i zbiorach Archiwum PAN" oraz opracowała dla tego wydawnictwa hasła dotyczące materiałów pochodzenia kancelaryjnego oraz część haseł dotyczących materiałów pochodzenia prywatnego.
Opublikowała: Życie i działalność Witolda Chodźki. "Archiwum Historii Medycyny", t.39:1976, z.2, s.229-234.

J o a n n a Z i m i ń s k a

Zbierała materiały do pracy habilitacyjnej o Tadeuszu Czackim.
Brała udział w zebraniach naukowych Pracowni Nauk Społecznych Zakładu Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN.
Była członkiem Komitetu Redakcyjnego "Przewodnika po zespołach i zbiorach Archiwum PAN" i opracowała dla tego wydawnictwa informacje o dziale Inwentarza Centralnego i innych kartotekach i kolekcjach.

H a l i n a Z u b a l a

Ukończyła pracę nad rozprawą doktorską pt. "Mikrofilmowanie zbiorów archiwalnych i bibliotecznych w Polsce 1950-1970, zarys rozwoju, stan, perspektywy".

Opracowała do nowego wydania "Przewodnika ..." część poświęconą Działowi Mikrofilmów, Fotokopii i Fotografii oraz kilkanaście haseł o zespołach pochodzenia prywatnego. Przygotowała też zestaw ilustracji do tego wydawnictwa.

J a n i n a Ż u r a w i c k a

Brała udział w zebraniach naukowych Pracowni Historii Nauki XIX w. w Zakładzie Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN, gdzie wygłosiła referat na temat aktualności poglądów J.Radlińskiego na historię. Brała też udział w zebraniach naukowych Pracowni Dziejów Warszawy Instytutu Historii PAN. Uczestniczyła w dwudniowej sesji zorganizowanej z okazji 100-lecia urodzin K.Libelta w Poznaniu. Przebywała na jednomiesięcznym stypendium PAN w Paryżu w ramach współpracy PAN z VI sekcją École Pratique des Hautes Études, badając związki modernistów i wolnomyślicieli polskich przełomu XIX i XX w. z ruchami i organizacjami francuskimi.
Opracowała do "Przewodnika ..." informację o wykazie uczonych polskich.
Złożyła do druku w Państwowym Wydawnictwie Naukowym książkę o inteligencji warszawskiej końca XIX w. /15 ark./.

Oddział Archiwum PAN w Krakowie

Z o f i a B o n a r o w s k a

Opracowała szereg haseł do nowego wydania "Przewodnika po zespołach i zbiorach Archiwum PAN".

R i t a M a j k o w s k a

Kontynuowała pracę nad rozprawą doktorską na temat: "Władysław Łoziński - historyk kultury".

Opracowała kilkanaście notatek do nowego wydania "Przewodnika ...".

J a n P o r a d z i s z

Kontynuował pracę nad tematem "Działalność polityczna konserwatystów krakowskich w okresie 1918-1935.

Opracował kilkanaście haseł do nowego wydania "Przewodnika ...".

Oddział Archiwum PAN w Poznaniu

M a r i a A d a m c z e w s k a

Kontynuowała pracę nad rozprawą pt. "Definicja dokumentacji naukowej" pod kierunkiem prof. dr Z.Kolankowskiego. Uczestniczyła w prowadzonym przezeń seminarium.

Przygotowała do publikacji w "Biuletynie Archiwum PAN nr 19 opatrzony wstępem inwentarz materiałów K.Abgarowicza.

Opracowała kilkanaście haseł do nowego wydania "Przewodnika ...".

J a c e k L a t z k e

Opracował kilka haseł do nowego wydania "Przewodnika ...". Na zlecenie Zakładu Słowianoznawstwa PAN w Poznaniu przeprowadzał w księgach grodzkich z XV-XVIII w. w Archiwum

Państwowym w Poznaniu kwerendę dotyczącą urzędników wielkopolskich.

A n n a M a r c i n i a k

Ukończyła opracowanie II redakcji rozprawy doktorskiej na temat "Rola Tytusa i Jana Działyńskich w rozwoju ośrodka naukowego w Wielkopolsce" pod kierunkiem prof. dr Z.Grota.

Opracowała kilkanaście haseł do nowego wydania "Przewodnika ...".

Nadal była członkiem Komisji Informacji Naukowej przy Oddziale PAN w Poznaniu oraz członkiem zarządu Oddziału Poznańskiego Stowarzyszenia Archiwistów Polskich.

Przygotowała do publikacji w "Biuletynie Archiwum PAN" nr 19 artykuł pt. "Dwadzieścia lat pracy Oddziału Poznańskiego Archiwum PAN" oraz opatrzony wstępem inwentarz materiałów A.Kozikowskiego.

Przygotowała do publikacji w "Pamiętniku Biblioteki Kórnickiej" artykuł pt. "Tytus Działyński a geneza Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk" /ok. 3 ark./. Problematykę tegoż artykułu referowała na zebraniu naukowym w Bibliotece Kórnickiej PAN 14.X.1976 r.

Oddział Archiwum PAN w Zabrzu

P a w e ł P o r w o ł

Na zebraniu katowickiego Oddziału Stowarzyszenia Archiwistów Polskich wygłosił referat na temat działalności Archi-

wum PAN ze szczególnym uwzględnieniem Oddziału Archiwum PAN w Zabrzu.

Opracował do nowego wydania "Przewodnika ..." hasła dotyczące Oddziału w Zabrzu.

x x x

W roku sprawozdawczym Archiwum PAN przeprowadziło rozległe prace zgodne z podstawowym profilem swej działalności i zadaniami określonymi jego statutem.

W rzędzie niewątpliwych osiągnięć wymienić należy włączenie do zbiorów wielu cennych nabytków pochodzenia prywatnego, nadto uzupełniono późniejszymi dopływami materiały dawniej już włączone do zasobu Archiwum. Równocześnie przejęto do zbiorów Archiwum szereg akt placówek i agend PAN i jej oddziałów jak również towarzystw i organizacji naukowych.

Również na odcinku archiwalnego opracowania materiałów zanotować można postęp - zakończono prace nad szeregiem spuścizn, co pozwoliło na wprowadzenie do obiegu naukowego cennych źródeł do dziejów nauki i techniki polskiej.

Szerokim frontem prowadzone były też prace nad narastającym zasobem archiwalnym. Przygotowano, we współpracy z właściwymi komórkami Sekretariatu Administracyjnego PAN, nowelizację normatywów regulujących powstawanie i obieg akt w centrali PAN wraz z nową wersją wykazu akt. Analogiczne prace przeprowadziły Oddziały Archiwum oddziaływując na tworzenie prawidłowej dokumentacji Oddziałów PAN w Krakowie,

Poznaniu i Katowicach. Przeprowadzono przy tym 56 wizytacji, udzielając licznych konsultacji i porad.

Intensywnie udostępniano zbiory Archiwum. Dominantę stanowiły prace nad opublikowaniem nowej wersji "Przewodnika po zespołach i zbiorach Archiwum PAN", którego maszynopis przekazano w jesieni do Wydawnictwa Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu.

Ważnym elementem działalności Archiwum stało się zacieśnienie współpracy z Zakładem Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN z jednej strony oraz z Kołem Nr 43 Związku Bojowników o Wolność i Demokrację przy Polskiej Akademii Nauk. Oba te kierunki, zapoczątkowane w roku sprawozdawczym kryją w sobie duże możliwości rozwojowe.

Na odcinku szkolenia i doskonalenia kadr - zarówno własnych jak i szerzej, współdziałania w kształtowaniu zawodowo przygotowanych archiwistów nastąpił dalszy poważny rozwój. Ukończona została rozprawa doktorska mgr H.Zubalowej /obrona wyznaczona na początek 1977 r./ oparta na doświadczeniach i metodach Archiwum PAN w zakresie gromadzenia zbiorów mikrofilmowych. Trzech pracowników Archiwum PAN weszło w skład grupy seminaryjnej poświęconej zagadnieniom informacji w archiwach, uruchomionej przy Instytucie Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej w Warszawie. W zakresie zajęć praktycznych dla młodych adeptów archiwistyki - obok kontynuacji praktyk dla studentów Uniwersytetu M.Kopernika prowadzonych wzorem lat ubiegłych, od 1976 roku zorganizowano drugi poziom szkolenia praktycznego słuchaczy Poma-

turalnego Studium Archiwistyki w Warszawie /uprzednio funkcjonował jeden poziom/.

Jako niewątpliwy pozytyw odnotować też można objęcie regulacją płac ok. 70% zatrudnionych w Archiwum PAN. Obok znanej regulacji uposażeń pracowników naukowo-badawczych, która objęła w Archiwum PAN 4 osoby /pierwszy etap regulacji/, udało się uzyskać możliwość przeprowadzenia regulacji uposażeń pracowników zatrudnionych na siatce archiwistów, bibliotekarzy i pracowników administracyjnych /łącznie objęto tym 14 osób, w tym 2 zatrudnione w niepełnym wymiarze godzin/. Uregulowano też sprawę drobną lecz kłopotliwą, zatrudnienia sprzątaczek w Krakowie, Poznaniu i Zabrzu.

Równocześnie występowały jednak pewne trudności i niedociągnięcia. Przez cały rok sprawozdawczy trwała nie wyjaśniona sytuacja organizacyjna Archiwum związana z zarysowującą się zmianą podległości placówki w ramach Polskiej Akademii Nauk. Nie udało się objąć regulacją finansową wszystkich zatrudnionych w Archiwum PAN w charakterze pracowników działalności podstawowej - dotyczy to grupy dyplomowanych pracowników dokumentacji naukowej, których sprawa pozostała do załatwienia w roku 1977.

Poważne trudności istnieją nadal w zakresie bazy lokalowej i materialnej /wyposażenie/, nie udało się polepszyć sytuacji lokalowej w Warszawie, zaległe prace wyposażeniowe w magazynie terenowym /związane z niedokonaniem zwrotu wypożyczonych regałów przez Ośrodek Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN nie pozwoliły na planowe przeprowadzenie reorganizacji zbiorów. W Oddziale krakowskim

niepokoją przestoje w remoncie budynku przewidzianego na siedzibę Oddziału. Zapełnianie magazynów warszawskich, poznańskich i krakowskich wpływa hamująco na szereg czynności, w pierwszym rzędzie na prace czysto archiwalne.

Czynniki te wpływały ujemnie na rytmiczny tok pracy Archiwum tak, że nie wszystkie zamierzenia zostały w pełni i planowo zrealizowane. Nie udało się między innymi doprowadzić do ukazania się kolejnego zeszytu "Biuletynu Archiwum PAN" /nr 19/, który wydany zostanie z opóźnieniem.

Inwentarze zespołów archiwalnych

ogłoszone w numerach 1-19 "Biuletynu Archiwum PAN"

/układ chronologiczny/

str.

Nr 1 /1959/

- Towarzystwo Naukowe Warszawskie 1907-1953 /H.Dymnicka/ 21 - 77

Nr 3 /1960/

- Materiały Aleksego Bachulskiego /M.Flis/ 33 - 39
- Materiały Stanisława Borowskiego /Z.K./ 44 - 48
- Materiały Olgierda Górki /M.Wrzoskowa/ 50 - 61
- Materiały Stanisława Kętrzyńskiego /S.Chankowski/ 64 - 69
- Materiały Adama Kłodzińskiego /H.Dymnicka/ 69 - 71
- Materiały Jerzego Manteuffla /S.Chankowski/ 73 - 77
- Materiały Władysława Namysłowskiego /M.Wrzoskowa/ 77 - 86
- Materiały Eugeniusza Przybyszewskiego /M.F./ 87 - 89
- Materiały Heleny Salskiej /S.Chankowski/ 89 - 93
- Materiały Adama Skałkowskiego /M.Wrzoskowa/ 93 - 109

Nr 4 /1961/

- Materiały Wisławy Knapowskiej /H.Zubalowa/ 30 - 71
- Materiały Artura Śliwińskiego /S.Chankowski/ 72 - 126

Nr 5 /1962/

- Akta I Kongresu Nauki Polskiej /M.Wrzoskowa/ 23 - 70

Nr 6 /1963/

- Akta Polskiego Towarzystwa Historycznego /H.Dymnicka - M.Wrzoskowa/ 39 - 79
- Materiały Antoniego Wróblewskiego /J.Szajbel/ 80 - 127

Nr 7 /1964/

- Materiały Janusza Iwaszkiewicza /S.Chankowski/ 33 - 53
- Materiały Aleksandra Lednickiego /M.Wrzoskowa/ 54 - 70
- Materiały Zygmunta Moczarskiego /Z.Wardęska/ 71 - 93
- Materiały Ludwika Skubiszewskiego /J.Szajbel/ 94 - 105

Nr 8 /1965/

- Materiały Tadeusza Mańkowskiego /A.Kamiński/ 13 - 54
- Materiały Wiktora Ormickiego /O.Staroń/ 55 - 78
- Materiały Edwarda Schechtla /A.Marciniak/ 79 - 102

Nr 9 /1966/

- Materiały Kazimierza Bassalika /S.Chankowski/ 35 - 54
- Materiały Ludwika Ręgorowicza /M.Wrzoskowa/ 55 - 81
- Materiały Adama Szymańskiego /H.Obuchowska-Pysiowa/ 82 - 87

Nr 10 /1967/

- Materiały Wiktora Schramma /A.Marciniak/ 20 - 106

Nr 11 /1968/

- Akta Komisji Naukowej Obchodu Roku Mickiewicza PAN /1953-1956/ /H.Dymnicka/ 30 - 64
- Materiały Antoniego Artymiaka /S.Chankowski/ 65 - 85

- Materiały Ludwika Chmaja /R.W.Wołoszyński/ 86 - 111

- Materiały Eugeniusza Dziewulskiego /A.Brachfogel/ 112 - 120

- Materiały Władysława Dziewulskiego /M.Wrzoskowa/ 121 - 148

Nr 12 /1969/

- Materiały Witolda Chodźki /M.Wrzoskowa/ 40 - 81

- Materiały Franciszka Czubalskiego /M.Wrzoskowa/ 82 - 97

Nr 13 /1970/

- Materiały Józefa Grodeckiego i Katarzyny Grodeckiej /M.Wrzoskowa/ 26 - 84

- Materiały Stefana Rygla /S.Chankowski/ 85 - 117

- Materiały Bożeny Stelmachowskiej /J.Szajbel/ 118 - 161

Nr 14 /1971/

- Materiały Joachima Metallmanna /R.Majkowska/ 18 - 26

- Materiały Antoniego Peretiatkowicza /A.Marciniak/ 27 - 66

- Materiały Tadeusza Strumiłły /R.Wojciechowska/ 67 - 105

- Materiały Zygmunta Zawirskiego /A.Woltanowski/ 106 - 125

Nr 15 /1972/

- Materiały Bronisława Dembińskiego /K.Dopierała/ 11 - 71

- Materiały Włodzimierza Dzwonkowskiego /H.Dymnicka/ 72 - 100

- Materiały Wiktora Hahna /M.Wrzoskowa/ 101 - 182

Nr 16 /1973/

- Materiały Ludwika Eckerta /M.Wrzoskowa/ 26 - 52

- Materiały Tadeusza Kowalskiego /J.Poradzisz/ 53 - 99

- Materiały Feliksa Kazimierza Terlikowskiego /M.Adamczewska/ 100 - 125

Nr 17 /1974/

- Materiały Bronisława Pawłowskiego /H.Dymnicka-Wołoszyńska/ 39 - 48

- Materiały Edmunda Jana Reymana /J.Mizikowski/ 49 - 81

- Materiały Stanisława Tynca /M.Wrzoskowa/ 82 - 125

Nr 18 /1975/

- Materiały Stanisława Karwowskiego /J.Szajbel/ 19 - 41

- Materiały Jerzego Landego /J.Mizikowski/ 42 - 54

- Materiały Mariana Magdańskiego /E.Sztraj/ 55 - 62

- Materiały Michała Rawity-Witanowskiego /H.Dymnicka-Wołoszyńska/ 63 - 124

Nr 19 /1976/

- Materiały Kazimierza Abgarowicza /M.Adamczewska/ 24 - 35

- Materiały Aleksandra Kozikowskiego /A.Marciniak/ 36 - 54

- Materiały Edwarda Lubicz-Niezabitowskiego /Z.Wardęska/ 55 - 63

Inwentarze zespołów archiwalnych

ogłoszone w numerach 1-19 Biuletynu Archiwum PAN

/w układzie alfabetycznym/

Nazwisko lub nazwa	Nr Biuletynu Archiwum PAN	Strony
Abgarowicz Kazimierz	19	24 - 35
Artymiak Antoni	11	65 - 85
Bachulski Aleksy	3	33 - 39
Bassalik Kazimierz	9	35 - 54
Borowski Stanisław	3	44 - 48
Chmaj Ludwik	11	86 - 111
Chodźko Witold	12	40 - 81
Czubalski Franciszek	12	82 - 97
Dembiński Bronisław	15	11 - 71
Dziewulski Eugeniusz	11	112 - 120
Dziewulski Władysław	11	121 - 148
Dzwonkowski Włodzimierz	15	72 - 100
Eckert Ludwik	16	26 - 52
Górka Olgierd	3	50 - 61
Grodecki Józef	13	26 - 84
Hahn Wiktor	15	101 - 182
Iwaszkiewicz Janusz	7	33 - 53
Karwowski Stanisław	18	19 - 41
Kętrzyński Stanisław	3	64 - 69

Nazwisko lub nazwa	Nr Biuletynu Archiwum PAN	Strony
Kłodziński Adam	3	69 - 71
Knapowska Wisława	4	31 - 71
Komisja Naukowa Obchodu Roku Mickiewicza PAN	11	30 - 64
Kowalski Tadeusz	16	53 - 99
Kozikowski Aleksander	19	36 - 54
Lande Jerzy	18	42 - 54
Lednicki Aleksander	7	54 - 70
Lubicz-Niezabitowski Edward	19	55 - 63
Magdański Marian	18	55 - 62
Manteuffel Jerzy	3	73 - 77
Mańkowski Tadeusz	8	13 - 54
Metallman Joachim	14	18 - 26
Moczarski Zygmunt	7	71 - 93
Namysłowski Władysław	3	77 - 86
Ormicki Wiktor	8	55 - 78
Pawłowski Bronisław	17	39 - 48
Peretiatkowicz Antoni	14	27 - 66
Pierwszy Kongres Nauki Polskiej	5	23 - 70
Polskie Towarzystwo Historyczne	6	39 - 79
Przybyszewski Eugeniusz	3	86 - 89
Reyman Edmund Jan	17	49 - 81
Ręgorowicz Ludwik	9	55 - 81
Rygiel Stefan	13	85 - 117

Nazwisko lub nazwa	Nr Biuletynu Archiwum PAN	Strony
Salska Helena	3	89 - 93
Schechtel Edward	8	79 - 96
Schramm Wiktor	10	20 - 106
Skałkowski Adam	3	93 - 109
Skubiszewski Ludwik	7	94 - 105
Stelmachowska Bożena	13	118 - 161
Strumiłło Tadeusz	14	67 - 105
Szymański Adam	9	82 - 87
Śliwiński Artur	4	72 - 126
Terlikowski Feliks	16	100 - 125
Towarzystwo Naukowe Warszawskie	1	21 - 77
Tync Stanisław	17	82 - 125
Witanowski Michał Rawita	18	63 - 124
Wróblewski Antoni	6	80 - 127
Zawirski Zygmunt	14	106 - 125

S p i s t r e ś c i

W k ł a d k a

Rezolucja I Sesji grupy roboczej do spraw wydania "Bibliografii archiwów akademii nauk krajów socjalistycznych" Leningrad, 8.III-1.IV 1977 r. 3

Inwentarze archiwalne 8

Opr. zbiorowe pod kier. Marii Wrzoskowej:
Materiały Jana Dembowskiego 10

Andrzej Brachfogel:
Materiały Mariana Gieysztora 33

Andrzej Brachfogel:
Materiały Teodora Marchlewskiego 55

Sprawozdanie Archiwum PAN za rok 1976 82

Inwentarze zespołów archiwalnych ogłoszone w numerach 1 - 19 "Biuletynu Archiwum PAN" /układ chronologiczny/. . . . 118

Inwentarze zespołów archiwalnych ogłoszone w numerach 1 - 19 "Biuletynu Archiwum PAN" /układ alfabetyczny 122